

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra slovanských jazyků a literatur

Oddělení ruského jazyka a literatury

Bakalářská práce

Rusové a rusky mluvící v Jihočeském kraji

(Russians and the Russian speaking people in the South Bohemia Region)

Vypracoval: Tereza Cejpková

Vedoucí práce: PhDr. Marta Vágnerová, Ph.D.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Tereza Cejpková

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala PhDr. Martě Vágnerové, Ph.D. za cenné rady, konzultace a odborné vedení k vypracování této bakalářské práce.

Katedra slovanských jazyků a literatur
Oddělení ruského jazyka a literatury
Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice

Rusové a rusky mluvící v Jihočeském kraji

Tématem bakalářské práce jsou Rusové a rusky mluvící v Jihočeském kraji. Práce je rozdělena na dvě hlavní části - teoretickou a praktickou.

První část se zabývá především historií přítomnosti Rusů a rusky mluvících občanů v České republice, jejíž kořeny sahají až k roku 1918. Práce se věnuje zejména Ruské pomocné akci, situaci po druhé světové válce a okupaci Československa sovětskými vojsky v roce 1968. Ve druhé části jsou vyhodnoceny dva dotazníky. V prvním dotazníku odpovídají občané z Ruska a rusky mluvících zemí žijící v Jihočeském kraji na otázky spojené s jejich některými osobními údaji a názory. Druhý dotazník zachycuje vnímání těchto občanů majoritní společností. Oba dotazníky jsou zařazeny jako příloha této práce. Práce obsahuje také řadu grafů.

Vedoucí práce: PhDr. Marta Vágnerová, Ph.D.

Department of Slavic languages and literatures
Department of Russian language and literature
Faculty of Education, University of South Bohemia, České Budějovice

Russians and the Russian speaking people in the South Bohemia Region

The subject of this thesis are Russians and Russian speakers in the South Bohemian Region. The work is divided into two main parts - theoretical and practical. The first part deals with the history of the presence of Russians and Russian-speaking citizens in the Czech Republic, which roots go back to 1918. The work deals mainly with the Russian emergency aid, the situation after World War II and the occupation of Czechoslovakia by Soviet troops in 1968.

There are two questionnaires evaluated in the second part. In the first questionnaire are questioned citizens from Russia and Russian speaking countries living in the South Bohemian Region on issues related to some of their personal information and opinions. The second questionnaire captures the perceptions of these citizens by the major society. Both questionnaires are included as an appendix to this thesis. Work also includes a variety of graphs.

Supervisor of the Bachelor thesis: PhDr. Marta Vágnerová, Ph.D.

Obsah

Úvod.....	7
1. TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 RUSKÁ EMIGRACE	9
1.2 RUSKÁ IMIGRACE NA NAŠEM ÚZEMÍ	10
1.3 OKUPACE ČESKOSLOVENSKA SOVĚTSKÝMI VOJSKY V ROCE 1968	13
1.4 VÝVOJ IMIGRACE V DATECH.....	15
1.4.1 Rusové	15
1.4.2 Ukrajinci	16
1.4.3 Další rusky mluvící země	20
1.5 RUSOVÉ A RUSKY MLUVÍCÍ V JIŽNÍCH ČECHÁCH.....	25
2. PRAKTICKÁ ČÁST	30
2.1 Výsledky prvního dotazníku a jeho interpretace.....	31
2.2 Výsledky druhého dotazníku a jeho interpretace	45
Závěr	54
Резюме.....	56
Seznam literatury a zdrojů	58
Přílohy.....	61

Úvod

Množství Rusů a rusky mluvících občanů na našem území stále stoupá. Po ukrajinské a vietnamské národnostní menšině, v současné době ruští přistěhovalci zauímají třetí místo v imigrační komunitě. Hlavními důvody jsou zejména studia, sloučení rodin a samozřejmě také touha po lepším životě. V ruské menšině migrující do České republiky jsou po většinu bohatí lidé. Rusové a rusky mluvící komunita se snaží stále český jazyk zlepšovat kvůli získání českého občanství.

Jiří Vavroň (2016, online) ve svém článku uvádí, že v letech 2011 a 2014 proto zkoušku z českého jazyka vykonala více než desetina z ruského obyvatelstva, která žije na našem území. Pro společenský život a zlepšení vztahů s majoritní společností se Rusové snaží co nejvíce přizpůsobit těmto občanům. Z tohoto důvodu slábne vztah ruské komunity k jejich víře, konkrétně k pravoslavnému vyznání, avšak mezi rodinnými příslušníky se hovoří převážně rusky. Chtějí si tak také udržet vazby k jejich vlasti, nicméně se vyskytují případy, kdy následná generace studující v českých školách hovoří i v rodinné společnosti česky.

S ohledem na to, že studuji ruský jazyk a historii tohoto národa, rozhodla jsem se vypracovat tuto bakalářskou práci na téma ruské migrace. Cílem mé bakalářské práce je zmapování historické souvislosti migrace Rusů a rusky mluvících národů na území naší vlasti a důvody, které je k tomuto rozhodnutí vedly. V průběhu věků důvody migrace byly ovlivňovány úrovní sociálního, environmentálního a geopolitického bezpečí a životních jistot obyvatelstva. Bakalářskou práci jsem začala zpracovávat již vloni, a proto uvedené údaje v tabulkách jsou z roku 2014, avšak současné statistické údaje z roku 2015 se nijak výrazně neliší od předchozího roku.

Tato práce je rozdělena na dvě hlavní části. Na teoretickou a praktickou. V první kapitole teoretické části se soustředí zejména na ruskou emigraci, její význam a chronologické uspořádání dějin před rokem 1918. V druhé kapitole je rozebrána ruská pomocná akce, díky níž se výrazně zvýšil počet Rusů na našem území. Dále se kapitola věnuje situaci po druhé světové válce, kdy se u nás ruským občanům ztížil život, převážně z politických důvodů.

Třetí kapitola se podrobně věnuje okupaci sovětskými vojsky v roce 1968. Toto téma se dále zabývá tzv. zvacím dopisem, vpádem Varšavských vojsk na naše území, a jejich následným odchodem. Dále se kapitola zabývá rozpadem SSSR, což zapříčinila hlavně ekonomická nestabilita země. Ve čtvrté kapitole teoretické části se věnuji údajům migrace Rusů a rusky mluvících občanů, zaměřuji se nejen na Rusko, ale také na Ukrajinu, státy z východní Evropy, jako je Bělorusko a Moldavsko, dále Pobaltské státy (Estonsko, Litva a Lotyšsko), státy střední Asie (Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán), státy ze Zakavkazska (Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie). A poslední kapitola se týká Rusů a rusky mluvících v Jihočeském kraji, kde se zabývám Diecézní charitou v Českých Budějovicích, která pomáhá těmto občanům začlenit se do většinové společnosti. Posledním bodem této kapitoly je grafické vyhodnocení počtu Rusů a Ukrajinců v Jihočeském kraji a poté porovnání s ostatními kraji v České republice.

Druhá část bakalářské práce je praktická část, kde je mým hlavním záměrem přiblížit pomocí dotazování život a názory Rusů a rusky mluvících národů v mém rodišti, Jihočeském kraji a vyhodnocuji zde vztah majoritní společnosti k těmto občanům. Na začátku obou dotazníků bylo vždy uvedeno, že je anonymní, a že slouží ke zpracování bakalářské práce. Otázky se skládaly z výběrů možností a byly všechny povinné. Dotazníky byly zhotoveny prostřednictvím internetové stránky survio.com.

1. TEORETICKÁ ČÁST

Obecně platí, že slovo „lidská migrace“ vystihuje přesouvání lidí z místa na místo. Migrace může být vnímána jako nucená, která bývá způsobena nějakou nestabilitou buď politickou, ekonomickou nebo environmentální. Lepší případ nastává, když dochází k migraci dobrovolné, kdy se lidé stěhují na jiné místo nejčastěji z důvodu studia, využití dovedností, zajímavého lépe placeného zaměstnání nebo z rodinných důvodů.

Dle Z. Pavlíka (1986) je proces migrace sledován ze dvou směrů, a to emigrace a imigrace. Emigrace (odstěhování) je pohyb, kdy se lidé odstěhovávají z určité sídelní jednotky, oproti tomu imigrace (přistěhování) je pohyb, kdy se lidé přistěhují do určité sídelní jednotky.

1.1 RUSKÁ EMIGRACE

Pojem „ruská migrace“ se táhne staletími a její proud vždy odrazil kulturní, sociální a bezpečnostně politickou situaci v Rusku, respektive ve Svazu sovětských socialistických republik.

Ruská emigrace před rokem 1918

Kořeny ruské emigrace sahají téměř do šestnáctého století, kdy v Rusku byl u moci Ivan IV. Hrozný. V době jeho vlády došlo k řadě reforem a tak je zřejmé, že Rusové se snažili dostat pryč ze země. Emigrovali do jiných zemí kvůli vlastnímu bezpečí a jistotě svých rodin, aniž by často věděli, zda bude někde nový a lepší život než ten, který žili v Rusku. Podle mínění M. C. Putny (1993), můžeme říct, že jedna z prvních větších vln ruského obyvatelstva byla zaznamenána v 17. století, kdy kvůli pronásledování uprchlo množství Rusů ze země.

Ruská emigrace v letech 1918 – 1991

V tomto dlouhém období světových válek a budování socialismu v SSSR hrála smutnou roli násilná repatriace, tj. nucené dopravení zpět do vlasti. Velice často docházelo k zatýkání, vyslýchání, dokonce k mučení a poté i k odvedení ruských

emigrantů do socialistických lágrů. Nemalý počet ruských emigrantů stihl včas zareagovat a přesunuli se na Západ, doufajíce v lepší život.

K. Sládek (2010) poznamenává, že zvláště v letech 1922 až 1991, kvůli pečlivě střeženému socialistickému bloku, byly příležitosti volné migrace velice obtížné. Pro mnohé byl růst kariéry velice obtížný a z tohoto důvodu se mnoho Rusů snažilo přesunout tam, kde by se mohli lépe uplatnit ve svém oboru. Země, do kterých migrovali, byly v první řadě Francie, Anglie, Amerika, ale dokonce i státy Jižní Ameriky nebo Afriky.

V této době stal jediným možným legálním důvodem pro opuštění Sovětského svazu tzv. spojování rodin.

1.2 RUSKÁ IMIGRACE NA NAŠEM ÚZEMÍ

Zvlášť klíčové pro příchod Rusů na naše území bylo období po první světové válce. Tehdy byl zaznamenán velký proud migrantů ruské menšiny do Čech.

Prvorepubliková ruská imigrace po roce 1918

Po roce 1918 na naše území přicházelo stále více ruských občanů kvůli bolševickému teroru, kdy u moci byl Vladimír Iljič Lenin. Jak uvádí R. Zemanová (2008), byl za jeho vlády znovu zaveden trest smrti, který postihl i carskou rodinu v roce 1918. Po smrti Lenina se k moci dostal Josif Vissarionovič Stalin, který chtěl rozšířit komunismus do celého světa formou teroru a vražd, což za První republiky vyvolalo velkou vstřícnost českého obyvatelstva k ruským občanům.

Proudy ruské migrace

- První část migrantů po roce 1918 tvořili vojenští zajatci z první světové války, a to zejména z Rakouska-Uherska a Ruska, kteří se nemohli navrátit do své země a proto byli nuceni zůstat v Čechách.
- Druhý proud migrantů tvořili uprchlíci především z dob první světové války a také ruské občanské války.
- Třetí skupinu tvořili emigranti, kteří byli vyhnáni z Ruska. Tato skupina byla ze všech skupin nejvíce výrazná.

Ruská pomocná akce

V období mezi lety 1921-1926 nastala tzv. Ruská pomocná akce, jak tenkrát byla oficiálně pojmenována státní pomoc ruským emigrantům, zahrnující děti, ženy, invalidy, různé technické a kulturní pracovníky, zemědělce, studenty a také ruské vědce a spisovatele, což bylo přínosné kvůli využití jejich pedagogického potenciálu.

Především studentům bylo poskytnuto pětileté studium na odborných školách, které se koncentrovaly v oblastech velkých měst. Můžeme uvést například Prahu, Brno, Bratislavu a Plzeň, kde pobývala většina ruského obyvatelstva.

Naše vláda podpořila ruské studenty a učitele finančním příspěvkem ve formě stipendií, které přispívaly i na obživu. Tato výpomoc měla trvat nanejvýš 5 let, alespoň tak o tom přemýšlel tehdejší prezident Tomáš Garrigue Masaryk, ale stav v Rusku se stále nezlepšoval.

Ve 20. letech reprezentoval ruský lid malý počet dětí. Byly to ty, které buď ztratily rodiče, nebo studovaly původně v Cařihradu. Proto jedno z prvních ruských gymnázií bylo přemístěno z Cařihradu do Moravské Třebové, kde studovalo 450 chlapců a 150 děvčat. Podle Tejchmanové (1993), tato škola byla postavena v objektech někdejšího zajateckého tábora, kde se nacházely ubytovny, učebny, dílny, nemocnice a dokonce i kostel. Žáky tehdy učilo 31 ruských profesorů, 14 vychovatelů a 3 lékaři, kteří kladli značný důraz hlavně na oblast cizích jazyků, jako například latina, čeština a dva až tři další mezinárodní jazyky. Stát Československo hradil veškeré výdaje související s řízením školy.

Velké množství uprchlíků z Ruska byli velice vzdělaní lidé, zahrnující reprezentanty nejlepších zvyků ruské inteligence a díky jejich vědomostem se tak podíleli na vývoji intelektuální činnosti v Čechách. Jako významné osobnosti v tomto období můžeme uvést například prvního děkana Ruské právnické fakulty v Praze prof. P. I. Novgorodceva, petrohradské filosofy N. O. Losskija, I. I. Lapšina a S. I. Gesena, kteří museli odejít ze sovětského Ruska v roce 1922 a kteří nakonec zůstali v ČSR.

Díky Ruské pomocné akci se výrazně zvýšilo množství Rusů v Československu. Nejvyšší počet ruské menšiny v Československu byl zaznamenán v roce 1924, kdy zde Rusů pobývalo okolo 30 tisíc.

Jelikož situace v Rusku nebyla stále bezpečná, obzvláště kvůli hospodářské krizi ve třicátých letech a poměrům v tehdejším Sovětském svazu, Rusové, kterým bylo umožněno studovat díky této akci, se nemohli vrátit do své vlasti. V tomto období ruská menšina měla dostatek kulturní pomoci zahrnující školky, školy, kluby, kina, různé organizace, které se staraly o přicházející ruské emigranty. I přes tyto všechny výhody, někteří emigrovali do jiných států a ti, kteří zůstali v Československu, se snažili získat naše občanství (Mezikulturní dialog 2016, online).

Situace po druhé světové válce

Po roce 1945, kdy skončila druhá světová válka, se část ruské populace musela vrátit zpět do své vlasti. Situace v Čechách byla taková, že majoritní společnost ke zbytku Rusům, kteří zůstali na našem území, ukončila upřednostňování všeho ruského, došlo ke zhoršení jejich vztahů v české společnosti a ruští přistěhovalci začali být vnímáni českým obyvatelstvem jako nežádoucí.

Podle vědecké pracovnice Ústavu dějin střední a východní Evropy Světlany Tejchmanové můžeme ruskou emigraci chápat jako „*pojmem, který po léta u nás sloužil jako synonymum k označení zrady. Být příslušníkem této skupiny obyvatel často znamenalo být odepsaný z národní kultury, umění, vědy a života vůbec. Být zkrátka někým horším, než byl snad i biblický Jidáš Iškariotský. Sověští komunisté byli v tomto zásadoví a nesmiřitelní.*“¹

Negativní postoj k ruské menšině se ještě více prohloubil po roce 1968, kdy došlo k invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa a ruské obyvatelstvo se začalo k nám stěhovat zejména kvůli politickým důvodům (Mezikulturní dialog 2016, online).

Tato situace bude v následující části popsána podrobněji, protože je možno se domnívat, že byla zvláště významná pro migraci ruských občanů, a také proto, že tehdejší a relativně nedávná léta měla velký dopad na životy a osudy velké části československých občanů.

¹ TEJCHMANOVÁ, Světlana. *Rusko v Československu: (bílá emigrace v ČSR 1917-1939)*. Jinočany: H & H, 1993. Nové pohledy. ISBN 80-85467-57-7, s. 5.

1. 3 OKUPACE ČESKOSLOVENSKA SOVĚTSKÝMI VOJSKY V ROCE 1968

Zvací dopis

Záminkou pro okupaci Československa byl tzv. zvací dopis nejvyššímu představiteli Sovětského svazu Leonidu Brežněvovi, napsaný v srpnu 1968 pěti komunistickými prosovětskými politiky československé vlády, v čele s Aloisem Indrou a Vasilem Biľakem.

Dopis vybízel k podpoře všemi možnými prostředky proti zdánlivé snaze o nastolení předválečného stavu v Československu a obsahoval také prosbu o úplné zatajení zvacího dopisu psaného v ruštině.

V roce 1992 byl dopis objeven v ruském Státním archivu, byl předán tehdejším ruským prezidentem Borisem Jelcinem Václavu Havlovi, a byl zveřejněn. Přestože bylo zaslání zvacího dopisu vlastizradou, nebyli tehdejší aktéři nikdy potrestáni (Wikipedia 2016, online).

Vpád vojsk Varšavské smlouvy

Po skončení druhé světové války se stalo Československo jediným státem východního bloku, kde nebyla umístěna sovětská vojska. To však nemělo dlouhé trvání, když vpadla vojska Varšavské smlouvy na území Československé socialistické republiky v noci z 20. na 21. srpna 1968. Na tomto vpádu se podílel velký počet vojenské techniky, odhad může být kolem 6 300 tanků a až 500 000 vojáků.

Na příkaz velitelů protivzdušné obrany státu zajistit přistávání letounů sovětských vojsk, bylo vydáno omezení použití jakékoli zbraně a sovětským vojákům věnovat univerzální podporu. Obyvatelé byli tehdy vyzváni zachovat klid a neklást odpor sovětským vojákům.

M. Hakauf (2011, online) poznamenává, že to pro všechny občany Československa byl neuvěřitelný šok. Celý svět okupaci zavrhl, dokonce i komunistické strany většiny států. Vojska obsadila důležité strategické body, jako budovy vysílání rádia a televize, Ministerstva vnitra, další významné vojenské objekty, letiště a velká města.

Později vojenské armády Maďarska, Bulharska a Polska do 4. listopadu 1968 krok za krokem naše území začaly opouštět, ovšem sovětské jednotky zůstaly v Československu

přibližně v počtu 150 000 osob až do roku 1989, kdy docházelo k jejich postupnému snižování.

Odchod sovětských vojsk

Až po sametové revoluci 17. listopadu 1989 sovětská vláda přiznala, že k obsazení Československa došlo v rozporu s mezinárodním právem a byla sepsána smlouva o odchodu sovětských vojsk.

Podle mínění P. Tomka (2016, online) k jejich úplnému odchodu došlo v červnu 1991. Se 73 tisíci ruských vojáků odešlo zpět do Ruska i 39 tisíc jejich rodinných příslušníků.

Sňatek – jediný možný důvod

Hlavním důvodem, proč migrovat do Československa v období 1948 až 1989, bylo uváděno uzavření sňatku s československým občanem či občankou.

Jen pro zajímavost, tento důvod migrace můžeme vidět ve známém českém filmu Kolja, kde mladá ruská žena Naděžda se má vdát za českého občana kvůli získání českého občanství, aby mohla dále emigrovat do tehdejšího Západního Německa za svým přítelem.

Na následujících řádcích, chci zmínit některá slova Rusů, kteří se přestěhovali na naše území z důvodů uzavření sňatku.

„Jsem v Čechách 33 let a dostal se sem, že jsem se sem přiznal. Během studií na univerzitě v Moskvě jsem se seznámil s českou studentkou – a bylo to zpečetěný“

„To nebyl výběr, Česká republika. Můj muž studoval v Rusku. On je Čech. My jsme se vzali v Leningradě, tam se nám narodila dcera. A přijeli jsme sem.“²

² SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiozní variabilita ruských migrantů*. Praha: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-49-6, s. 29

Ruská imigrace po rozpadu SSSR

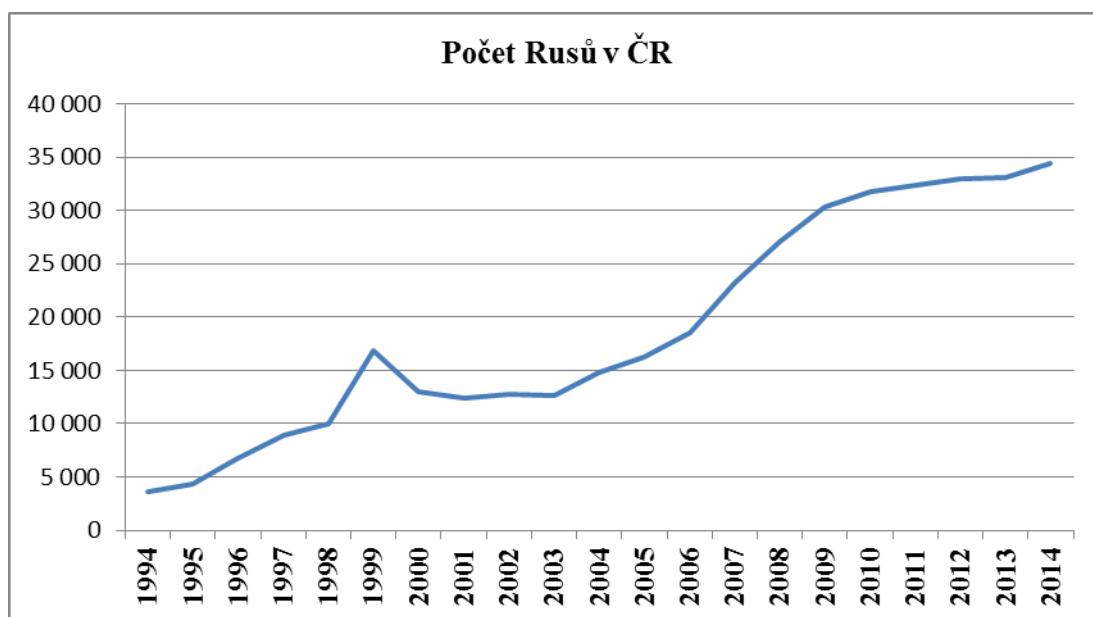
Zatím největší proud Rusů do Čech nastal po rozpadu SSSR, který zanikl v prosinci 1991. Hlavní důvod byl takový, že v Rusku došlo ke značným ekonomickým potížím, k hospodářskému propadu, korupci, ale také ke zvýšení kriminality.

První roky po skončení revoluce nebyly snadné, tak to aspoň tvrdí Rusové. Česká společnost pocítovala vůči nim odpor, avšak v současné době jsou Češi k ruským obyvatelům o mnoho tolerantnější než dříve. Nastává však výrazné kolísání oblíbenosti, kvůli mezinárodní politické situaci a vývoji vládnutí současného ruského prezidenta Vladimíra Putina (Vláda České republiky 2016, online).

1.4 VÝVOJ IMIGRACE V DATECH

1.4.1 Rusové

V následující tabulce můžeme vidět celkový počet Rusů v České republice od roku 1994 do 2014.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Graf vypovídá, že nejvyšší celkový počet Rusů na našem území byl zatím zaznamenán v roce 2014 a je vidět stále stoupající trend. Pro porovnání – v roce 1994 se přihlásilo k pobytu v ČR 3 611 Rusů, v roce 2014 to bylo 34 416 Rusů, což je rozdíl 30 805 migrantů a nárůst o 853 %.

1. 4. 2 Ukrajinci

T. Šišková (2001) uvádí, že přítomnost Ukrajinců na našem území má dlouhou historii a v současné době patří ukrajinské obyvatelstvo k jedné z nejvíce rostoucích menšin v České republice. Proto se zde pokusím stručně popsat historii těchto emigrantů.

Dějiny migrace ukrajinského obyvatelstva sahají až na počátek 16. a 17. století. Byli to jednotlivci či skupiny lidí, zejména studenti a žoldněři, kteří měli sloužit jako bojovníci proti Turkům nebo v jiných bitvách.

Po mnoha staletí byli Ukrajinci označováni jako Rusíni, zejména se tak říkalo občanům z meziválečné Podkarpatské Rusi, ale většina z nich se přiřazovala k ukrajinské národnosti. Studenti přicházející do Čech si dokončovali vysokoškolské studium hlavně v Praze, Olomouci, ale i v Příbrami, kde později vznikl první ukrajinský spolek v Čechách.

Další proud migrantů byl zaznamenán v 19. století a 20. století, jednalo se zejména o Ukrajince pocházející z Haliče, kde byl nedostatek půdy a poměrně přelidněno, a proto emigrovali především z politických motivů nebo za lepším vzděláním.

Díky finanční pomoci Československa, došlo ke zřízení ukrajinské univerzity, vysokého pedagogického institutu, umělecké akademie v Praze. Dokonce byl založen ukrajinský institut, který sloužil pro děti mladšího školního věku, a proto se Praha se stala nejdůležitějším ukrajinským střediskem pro vzdělání.

Práci, kterou zde Ukrajinci vykonávali, byla hlavně v zemědělském sektoru a to buď na zemědělských statcích, nebo v uhelných dolech v oblasti Ostravy a Mostu.

Emigrace v letech 1914 - 1938

Mezi lety 1914-1918 se množství ukrajinských emigrantů opět zvýšilo z důvodu bitev na Ukrajině, byli to například i zajatí ukrajinští důstojníci či vojáci, kteří sloužili v ruské armádě. Po roce 1920 začala emigrovat větší vlna uprchlíků z východní Ukrajiny, která byla obsazena Ruskem. T. Šišková (2001) připomíná, že to byli z větší části uprchlíci představující vojáky ukrajinské armády, ale i politici, spisovatelé, vědci, umělci, státní úředníci, kteří přicházeli na naše území prakticky ze všech částí Ukrajiny.

Ukrajinské obyvatelstvo se chtělo později vrátit zpět do rodné vlasti, až se ustálí politická situace. Jejich cílem bylo využít vědomosti a zkušenosti, které si na našem území získali. Ukrajinci, kteří chtěli zůstat v Čechách, si postupem času získali československé občanství a zůstali zde i kvůli lepším pracovním podmínkám či rodinným vazbám.

Situace v letech 1939 - 1989

Krušné časy nastaly Ukrajincům po příjezdu německých vojsk na naše území v roce 1939, kdy Němci nechtěli už dále podporovat Ukrajince v dosavadním životě, protože se domnívali, že nejsou rovnocennými spojenci proti Sovětskému svazu a z tohoto důvodu se značně zhoršily podmínky na ukrajinských školách. Podle zjištění T. Šiškové (2001), po roce 1941 Ukrajinci, kteří se proti tomuto režimu vzbouřili, podporovali na našem území boj za nezávislý ukrajinský stát, a proto německé okupační úřady začaly po těchto jedincích pátrat a dokonce malý počet studentů byl poslán do Terezína či do pankrácké věznice.

V průběhu druhé světové války velká část Ukrajinců opět emigrovala na naše území kvůli stalinskému režimu, ale to nemělo dlouhé trvání, protože se dozvěděli o příjezdu sovětských vojsk do českých zemí, a tak v roce 1945 opustilo Československo množství ukrajinského obyvatelstva a emigrovalo do tehdejšího Západního Německa.

Velké ohrožení nastalo pro Ukrajinskou menšinu při působení Rudé armády v Československu, poněvadž velký počet Ukrajinců byl zatčen a poslán do trestních táborů na území SSSR, a tam většina z nich umřela. Po roce 1945 byly uzavřeny veškeré ukrajinské školy a spolky. Organizace byly zrušeny později, v roce 1948. Dokonce i Muzeum osvobozovacího boje Ukrajiny v Praze, které bylo vytvořeno z peněz ukrajinského obyvatelstva. Ukrajínští lidé, samozřejmě se pokusilo vytvořit organizaci, ale bohužel nikdy k tomu nedošlo ani v roce 1968 a ukrajinská menšina v Československu začala zanikat.

Emigrace po pádu SSSR

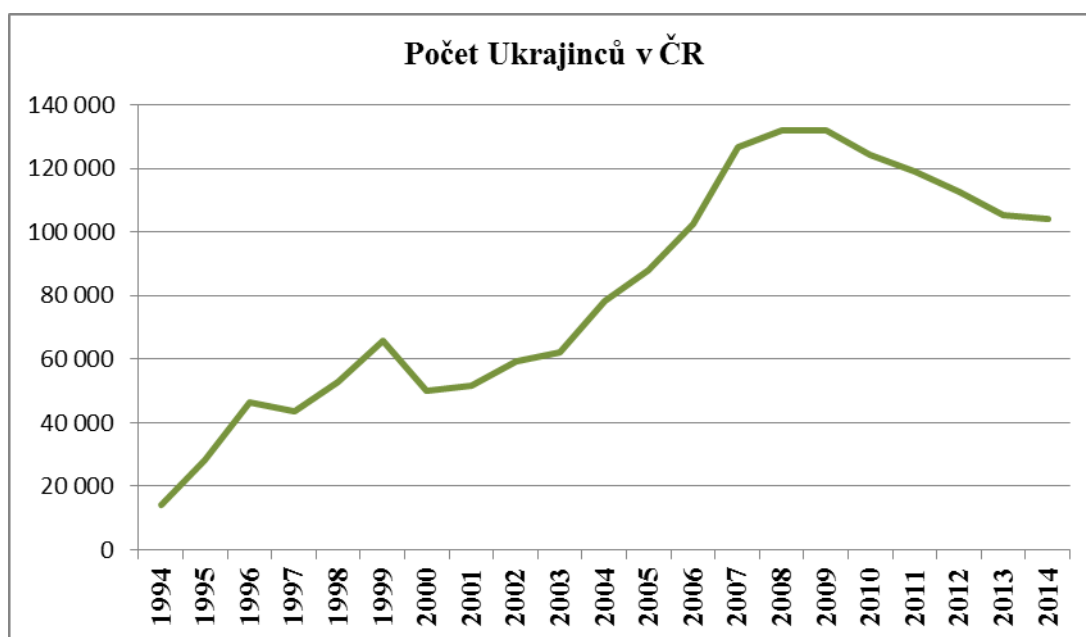
Y. Leontiyeva (2010) poznamenává, že po rozpadu Sovětského svazu v roce 1989 došlo k nové vlně ukrajinských emigrantů na naše území, kvůli značným ekonomickým, politickým, ale i sociálním změnám. Naše území si vybírali hlavně kvůli jeho geografické poloze v Evropě, a i kvůli zlepšení životních podmínek. V devadesátých letech mělo možnost do České republiky emigrovat neomezený počet Ukrajinců, nicméně od roku 2000 museli jedinci žádat o vízum. Přesto tato menšina je nejpočetnější skupinou cizinců. Velký počet této menšiny jsou v ČR ekonomicky aktivní.

Hlavními důvody ukrajinské migrace jsou v současné době především:

- zaměstnání (40%),
- podnikání (30 %)
- uzavření sňatku (15%)
- ostatní (15%)

Ale také především kvůli zlepšení úrovně péče ve zdravotnictví, zvýšení kvality životních standardů.

V následujícím grafu můžeme vidět růst počtu Ukrajinské menšiny v letech 1994 – 2014.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Tento graf znázorňuje celkový počet Ukrajinského obyvatelstva v jednotlivých letech. Nejvyšší počet Ukrajinců na našem území v uvedených letech byl zaznamenán v roce 2009, kdy jejich celkový počet v ČR byl 131 932. Naopak nejmenší počet migrantů byl v roce 1996. Nicméně, jak můžeme vidět, trend má strmý nárůst.

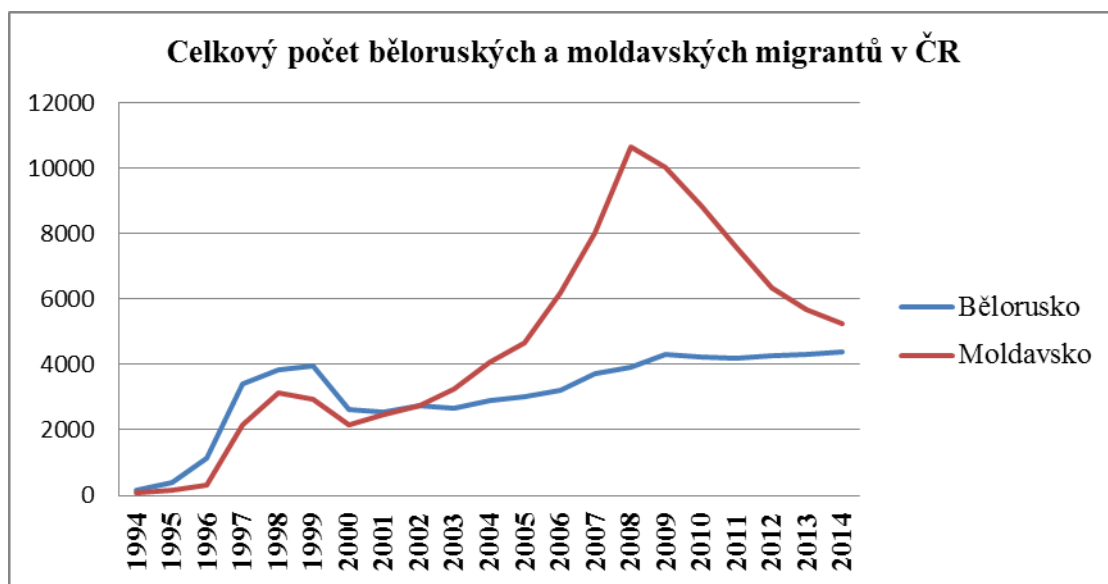
1. 4. 3 Další rusky mluvící země

Státy z východní Evropy

Bělorusko a Moldavsko

Bělorusko a Moldavsko patří po Ukrajině k nejpočetnější menšině v České republice ze zemí bývalé Ruské říše (Vláda České republiky 2013, online).

Následující graf znázorňuje celkový počet běloruského obyvatelstva a moldavského v letech 1994 – 2014.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Jak můžeme vidět, největší propad běloruské menšiny nastal v roce 2000, kdy byl celkový počet Bělorusů 2 633. Oproti roku 1999 to byl značný rozdíl, protože v roce 1999 bylo sečteno 3 943 běloruských občanů, jak uvádí ČSÚ.

Bělorusové, jak už jsem zmínila, tvoří třetí nejpočetnější menšinu migrantů z bývalých zemí SSSR po ruském a ukrajinském obyvatelstvu, ovšem je jich nepoměrně méně. Nicméně komunistický teror zasáhl běloruskou populaci velmi silně a skoro ji vyhladili.

Na oficiálních internetových stránkách Vlády České republiky je psáno, že „v roce 2010 byla podána historická analýza a oficiální žádost o začlenění Bělorusů

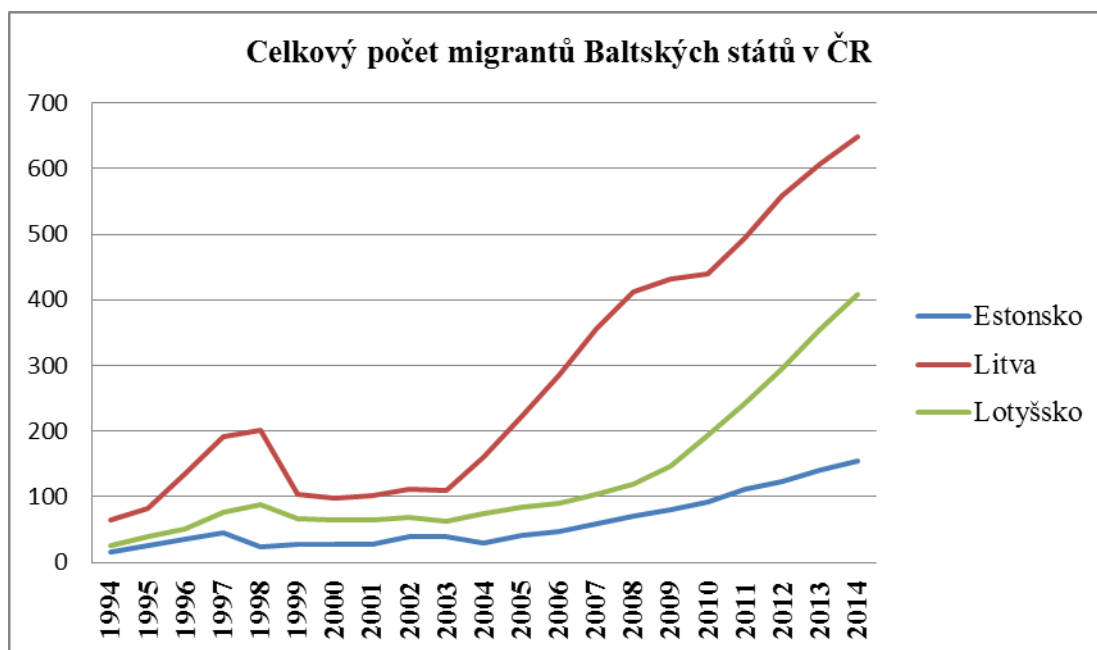
jako národnostní menšiny v České republice. Žádost podalo sdružení Pahonia, které je složené z občanů ČR běloruské národnosti“³

Pobaltí

Estonsko, Litva a Lotyšsko

Tyto tři státy sice patřily k zemím bývalého SSSR, ale jejich mateřština byla jiná, konkrétně: litevština, estonština a lotyšština. Lotyši dokonce odmítli ruský jazyk jako druhý oficiální jazyk. Nicméně v Lotyšsku žije i nemalá část ruské menšiny z dob sovětského působení a byl to právě tento stát, kam ruské obyvatelstvo nejvíce migrovalo z těchto tří pobaltských států. Lotyšsko se osamostatnilo v roce 1991. Ruská menšina žijící v Lotyšsku si musela opatřit lotyšské občanství a zvládnout jazykovou zkoušku. Kdyby tak neučinili, hrozilo by, že se stanou osobami bez státní příslušnosti (Novinky.cz 2012, online).

Pro informaci uvádím tabulku znázorňující celkový počet obyvatel z těchto států v ČR v letech 1994 – 2014.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

³ Národnostní menšiny: Běloruská menšina. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2013 [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/beloruska-mensina-108869/>

Největší zastoupení v České republice v roce 2014 mělo litevské obyvatelstvo, kdy celkový počet činil 649 občanů. Možná je to proto, že Litva je geograficky blíže k České republice, než ostatní dva státy.

Jak můžeme vidět z grafu, po Litvě následuje Lotyšsko, kdy celkové množství obyvatel v roce 2014 bylo 409 migrantů. A nakonec Estonsko, které v roce 2014 činilo 154 přistěhovalců.

Střední Asie

Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán

Těchto pět bývalých sovětských států vzdoruje velkým problémům kvůli jejich geografické poloze ve střední Asii. Hlavní důvod je takový, že jejich hranice se rozprostírají až k Afghánistánu a Iránu, kde je vysoká přeshraniční kriminalita, pašeráctví drog, ale také ilegální kšeftování se zbraněmi a s lidmi. Můžeme uvést například Tádžikistán, kde byla ochrana hranic převážně zajištěna ruskými pohraničními jednotkami.

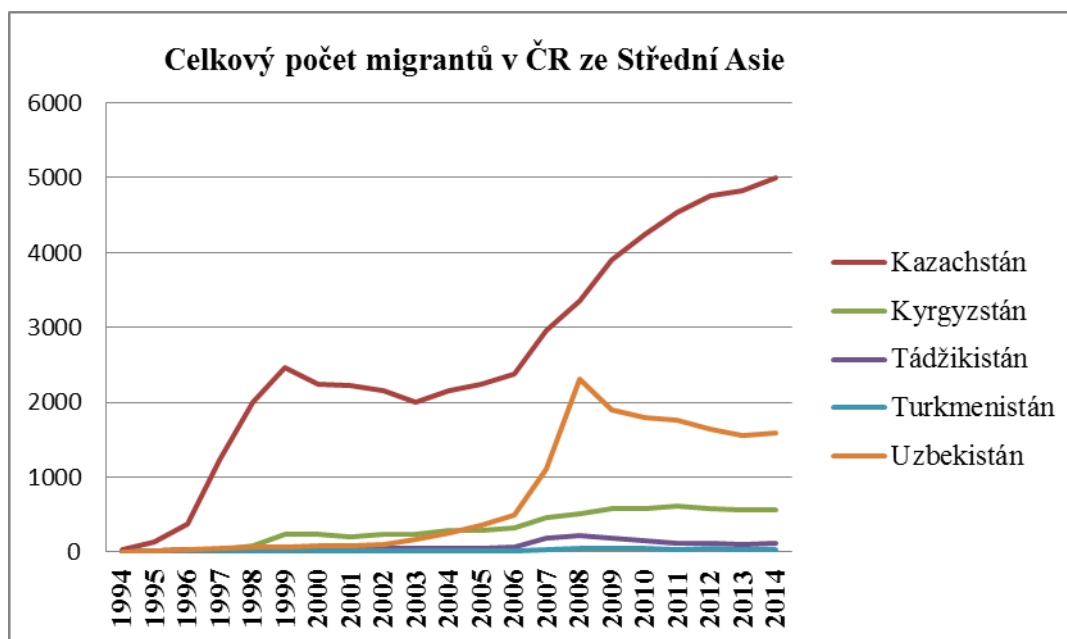
Podle organizace International Organization for Migration (2016, online) se dále Kyrgyzstán, který se potýká s vysokou chudobou, se stal hlavním prostředníkem pro přepravu opia z Afghánistánu na západ, ale také pro nelegální transport přistěhovalců z Jižní Asie, jako například z Pákistánu, Bangladěše nebo Indie.

Velkou ekonomickou nestabilitu můžeme najít i v Uzbekistánu, kde v současné době panuje velká obava z Islámského státu. Jediný stát, který nabízí širokou nabídku pracovních příležitostí s rostoucím HDP, zásobami minerálů a fosilních paliv, je Kazachstán. Důvodem obrovské chudoby a kriminality v těchto čtyřech postsovětských státech bylo to, že migruje každý rok stále více obyvatel, zejména do Ruské federace, a také do Kazachstánu.

Na oficiálních stránkách International Organization for Migration je uvedeno že, „*Česká republika začala v regionu s rozvojovými projekty v oblasti migrace působit od roku 2008, a to konkrétně v Kazachstánu, Kyrgyzstánu a Tádžikistánu. Projekty jsou financované Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky z programu Zahraniční rozvojové spolupráce. Jedná se o projekty podporující*

jak podporu migračních kapacit všech tří států, tak i podporu reintegračních mechanismů pro navrátilce, ale i populaci ohroženou migrací“⁴

V České republice je zastoupen menší počet obyvatel ze střední Asie, jak můžeme vidět v následujícím grafu, který znázorňuje celkový počet těchto obyvatel v letech 1994 – 2014.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Podle tohoto grafu můžeme uvést, že nejsilněji zastoupeným národem ze Střední Asie je Kazachstán. V roce 2014 v České republice žilo 5000 kazachstánského obyvatelstva. Oproti roku 1994, kdy bylo na území Čech zaznamenáno pouhých 31 migrantů. Naopak nejméně zastoupenou menšinou je Turkmenistán a Tádžikistán, jejíž obyvatelé směřují do Ruska a do Kazachstánu.

Zakavkazsko

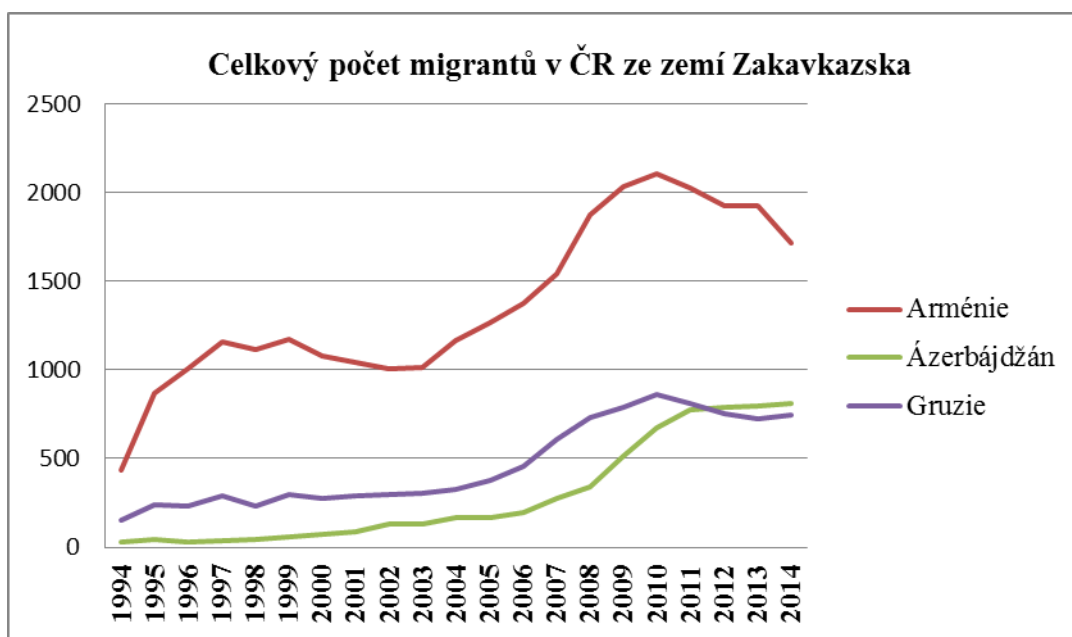
Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie

Další státy z bývalého sovětského impéria jsou Arménie, Ázerbájdžán a Gruzie, nacházející se mezi hřebenem Velkého Kavkazu a hranicí s Tureckem a Íránem. Z. Sýkorová (2013, online) uvádí, že v současnosti zde probíhají velké spory a to kvůli vztahům Arménie s Ázerbájdžánem a Tureckem. Ázerbájdžán má velice blízko

⁴ Střední Asie. *International Organization for migration* [online]. Praha: Mezinárodní organizace pro migraci, 1951 [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://www.iom.cz/aktivity/budov-n-kapacit-v-migra-n-m-managementu/st-edn-asie>

k Turecku etnicky i jazykově, proto mu Turecko dává plnou podporu. Zakavkazsko je území, které pronásleduje řadu let soupeření, ale i střetnutí několika národů, které se liší původem, řečí, ale i náboženstvím. Dokonce zde probíhá i ilegální činnost zahrnující například obchod se zbraněmi a drogami nebo korupce. Proto nelze s určitostí říct, kdy v dohledné době dojde k ustálení těchto problémů probíhajících v Zakavkazsku.

V následujícím grafu můžeme opět vidět celkový počet migrantů ze zemí Zakavkazska v ČR v letech 1994 – 2014.

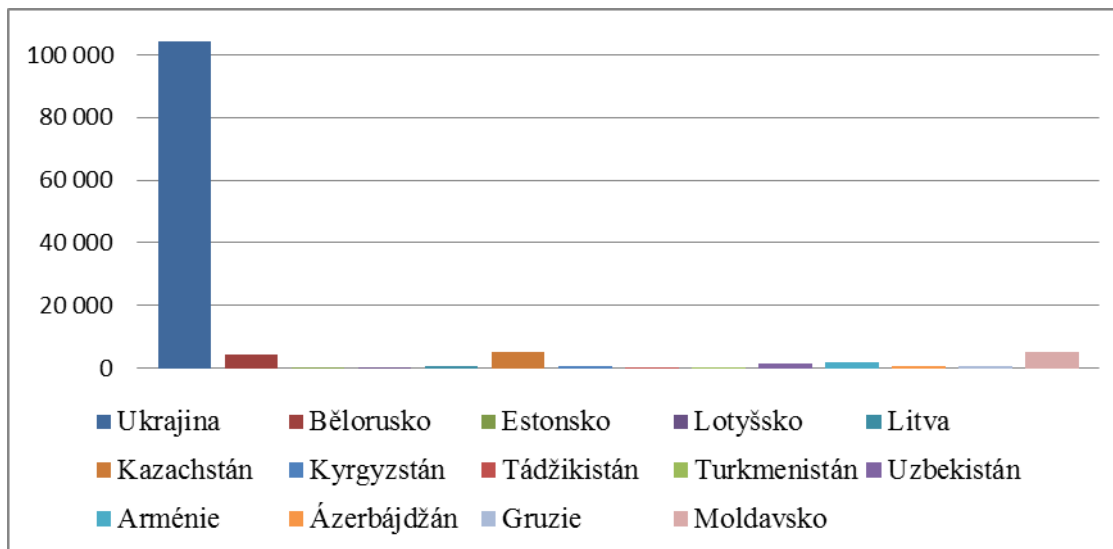

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Největší podíl obyvatel z těchto států v ČR je viditelně z Arménie. V roce 2014 bylo na našem území zaznamenáno 1 719 přistěhovalců. Počet migrantů z Ázerbájdžánu a z Gruzie byl v roce 2014 srovnatelný.

Shrnutí

Následující graf ukazuje aktuální zastoupení jednotlivých menšin ze zemí bývalého Sovětského svazu v České republice v roce 2014.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

1.5 RUSOVÉ A RUSKY MLUVÍCÍ V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Organizace, která pomáhá migrantům začlenit se do většinové společnosti v Jihočeském kraji, se nazývá Diecézní charita České Budějovice.

Činnost charity zahrnuje následující projekty:

- Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím
- Poradna pro cizince a migranty
- Sociální poradenství
- Adopce na dálku
- Dobrovolnické centrum
- Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce v zahraničí a ČR
- Chráněné bydlení v Domě sv. Františka
- Terénní programy

Z těchto projektů je pro nás, s ohledem na téma této práce, nejdůležitější činnost poradny pro cizince a migranty.

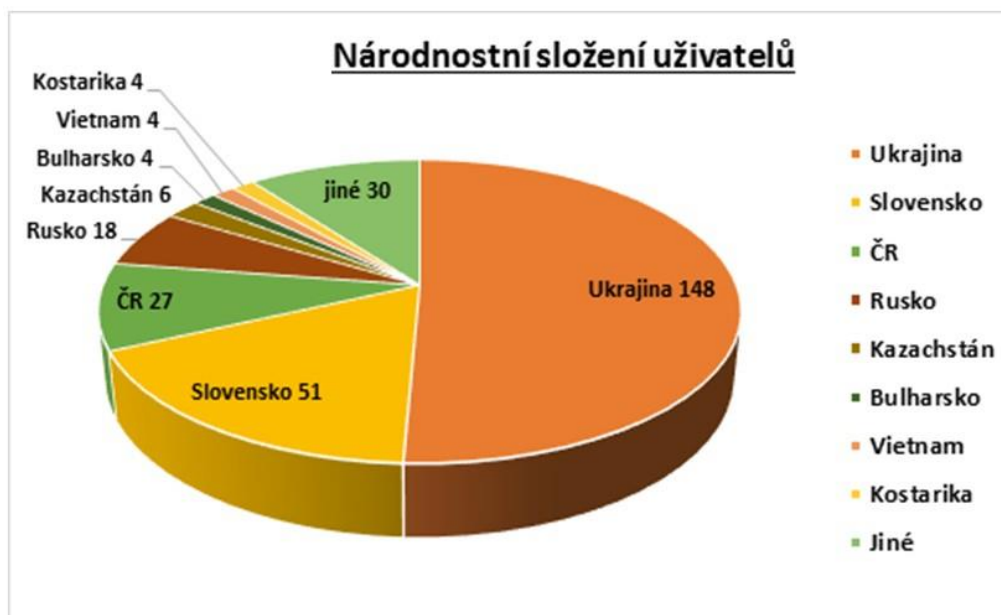
Poradna pro cizince a migranty

Na oficiálních stránkách poradny (Cizincib.charita 2016, online) můžeme vidět, že vznikla 1. 7. 1994 v Českých Budějovicích pod názvem Poradna pro uprchlíky. Poradna byla zřízena v rámci projektu „Pomoc lidem na cestách“ a také se stala součástí programu, který se nazýval „Technická pomoc církvi ve střední a východní Evropě“. Tento program byl vytvořen Oddělením služeb migrantům a uprchlíkům Katolické konference USA.

Součástí poradny mezi lety 2002 – 2008 bylo rovněž Multikulturní centrum, které se zabývalo vytvářením lepšího prostředí v Jihočeském kraji, kde by se mohli cizinci setkávat, a také usilovali o zapojení migrantů do české společnosti. Dříve využívali pomoci poradny zejména přistěhovalci z Bosny a Hercegoviny a Arménie. V současné době to jsou cizinci především z Ukrajiny, Slovenska nebo Ruska. Struktura cizinců v poradně se měnila v závislosti na momentální situaci ve světě.

Mezi cizince využívající služby poradny patří hlavně přistěhovalci s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem, avšak klesá množství cizinců, kteří jsou uchazeči o mezinárodní ochranu. Nicméně od roku 2007 využívá konzultaci v poradně stále více cizinců. Pro jejich začlenění do naší společnosti poradna pořádá různé aktivity pro cizince, kteří tak mohou trávit společně čas. Do těchto aktivit můžeme zahrnout například multikulturní akce, poznávací výlety, besedy nebo společná posezení.

Služby této poradny využívá hlavně ukrajinská a ruská menšina. Na následujícím grafu můžeme vidět počet cizinců, kteří vyhledali pomoc poradny v roce 2015.

Z tohoto grafu vyplývá, že počet migrantů z ruský mluvících zemí, kteří vyhledali pomoc poradny, tvoří především ukrajinská menšina, Rusové a obyvatelé z Kazachstánu.

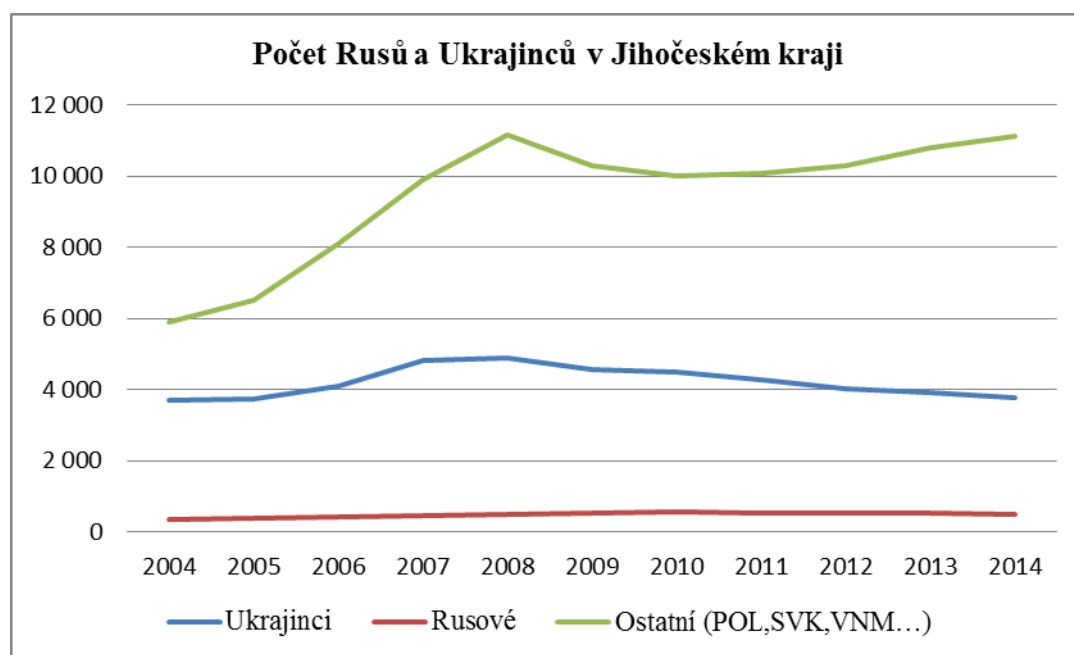
Tyto informace mi poskytla vedoucí poradny Mgr. Iveta Mikulenková, která uvedla, že velké množství Ukrajinců mluví ruským jazykem. Ukrajinci a Rusové, kteří žijí v České republice delší dobu, dokáží mluvit celkem slušně česky, takže mnohdy s nimi ani nepotřebují rusky mluvit. Nicméně rusky se domluví i přistěhovalci z Kazachstánu a z Bulharska.

Poradna pomáhá všem cizincům, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci. Zaregistrováni jsou například studenti, důchodci, matky na mateřské či rodičovské dovolené, ale také zaměstnanci, kterým končí pracovní smlouva, a hledají nové místo. Často potřebují pomoc s bydlením, cizineckou problematikou (víza, typy pobytů, žádosti a jejich náležitosti, pomoc s vyplněním žádosti) zdravotním pojištěním, právní pomocí, dluhovou problematikou. Poskytované služby v poradně jsou jak ambulantní, ale i terénní, zahrnující doprovody na úřady, zdravotní pojišťovny, odbor azylové a migrační politiky MV ČR atd.

Poradna také nabízí možnost bezplatně studovat český jazyk a to díky dobrovolníkům. V různých případech poskytují pomoc potravinářskou nebo materiální. Tato pomoc se vztahuje i na české obyvatelstvo, které jsou na cizince navázáni,

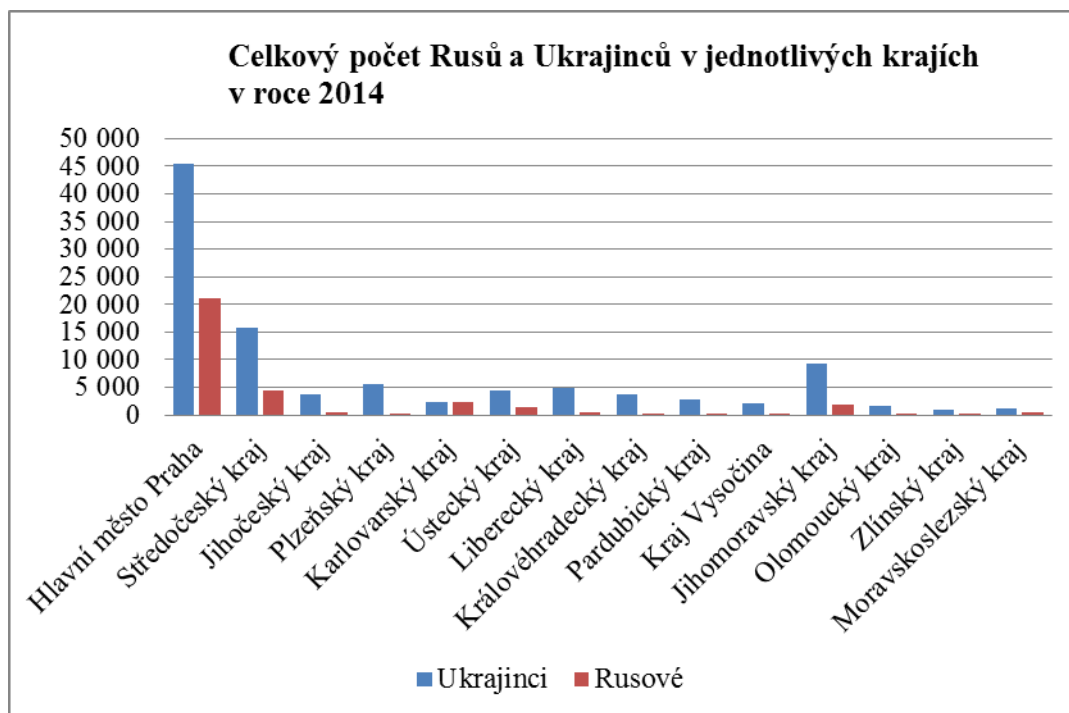
například ve škole nebo příbuzní. Cílem této poradny je také posílení jejich informovanosti a orientace v českém sociálním a institucionálním prostředí, podpora využití dostupných zdrojů a služeb. Jejich hlavní principy jsou zejména respektování práv, přání a potřeb uživatelů. Individuální přístup k uživateli a mlčenlivost.

Celkový počet Rusů a Ukrajinců v Jihočeském kraji

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Jak z grafu vyplývá, největší zastoupení menšin v Jihočeském kraji jsou hlavně občani z Polska, Slovenska či Vietnamu, dále pak Ukrajinci, kdy v roce 2014 byl jejich počet 3 755 lidí. A nejmenší počet jsou přistěhovalci z Ruska, kdy celkový počet v roce 2014 činil pouhých 500 Rusů. Oproti ukrajinské menšině je to značný rozdíl. Je to dáno také tím, že větší počet ruského obyvatelstva žije hlavně ve Středočeském kraji, v hlavním městě Praha, ale také ve městě Karlovy Vary, kde pobývají spíše bohatší Rusové. Pro srovnání, můžeme vidět v následujícím grafu celkové počty Rusů a Ukrajinců v jednotlivých krajích.

Zdroj: czso, vlastní zpracování

Jak z grafu vyplývá, Jihočeský kraj opravdu nepatří mezi kraje v České republice, kde žije větší počet Rusů, naopak množství ukrajinského obyvatelstva je vyšší.

2. PRAKTICKÁ ČÁST

Cíle praktické části

Hlavními cíli praktické části v této bakalářské práci bylo zjistit, jak se cítí Rusové a rusky mluvící menšiny v České republice, autorka se zaměřila konkrétně na Jihočeský kraj. Prozkoumat jejich názory na českou společnost, zda mohou v Čechách studovat, uplatnění ruského jazyka, problémy s hledáním zaměstnání. Dalším cílem bylo zjistit vnímání majoritní společnosti na Rusy a rusky mluvící v Jihočeském kraji.

Výzkumná metoda

Praktická část bakalářské práce byla realizována formou dvou dotazníků. První byl vytvořen za účelem vyhodnocení odpovědí Rusů a rusky mluvících občanů v Jihočeském kraji. Tento dotazník byl vypracován 28 respondenty, kteří odpovídali na různé otázky týkající se jejich života v České republice. Dotazník se skládal z 20 otázek.

První otázky dotazníku byly zaměřeny na obecné informace, jejich cílem bylo zhodnotit nejprve jejich věk, pohlaví, národnost, státní občanství, zda respondent je student či zaměstnanec. Poté následovaly otázky zahrnující délku pobytu v České republice, v jakém odvětví popřípadě pracují, jaké mají dosažené vzdělání, zda se cítí diskriminováni. Závěrečné otázky se týkaly jejich víry, důvodu odchodu z jejich rodné vlasti, tradic či vztahu k české společnosti (viz příloha 1).

Druhý dotazník byl vytvořen za účelem průzkumu, který se zaměřil na názory majoritní společnosti na Rusy a rusky mluvící občany. Tento dotazník byl zodpovězen respondenty, kteří žijí v Jihočeském kraji. Dotazník se skládal z 11 otázek. První část dotazníku zahrnuje otázky obecných informací o respondentovi. Jeho věk, pohlaví či zaměstnání. Další část se týká vnímání Rusů a rusky mluvících občanů žijících v Jihočeském kraji. Například obohacení české společnosti ruskými občany, diskriminace Rusů a rusky mluvících menšin, akceptování jejich zvyků a tradic v české společnosti či obava z těchto obyvatel v České republice (viz příloha 2).

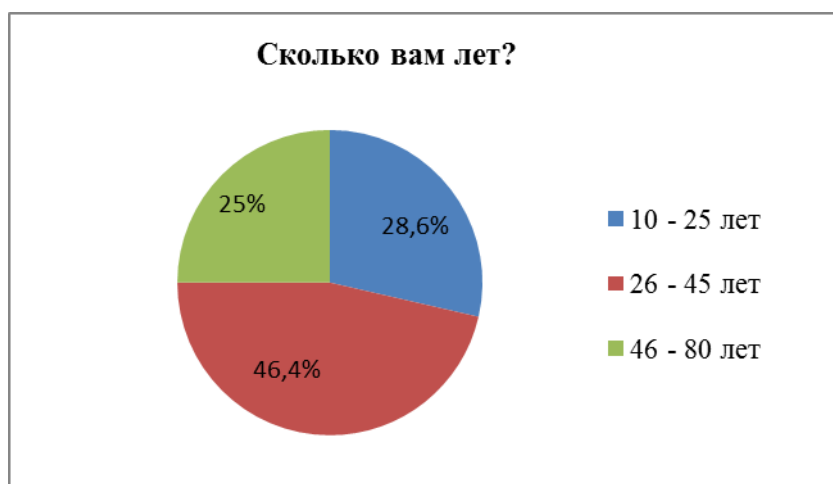
Na začátku dotazníků bylo vždy uvedeno, že je anonymní, a že slouží ke zpracování bakalářské práce. Otázky se skládaly z výběrů možností a byly všechny povinné. Dotazníky byly zhotoveny prostřednictvím internetové stránky survio.com.

V následující kapitole vyhodnotíme všechny otázky z dotazníků. Nejdříve se zaměříme na první dotazník, který je pojmenován „Жизнь русских и русскоговорящих в Чехии (Život Rusů a rusky mluvících v Česku)“. Otázky byly zpracovány do grafů představující odpovědi respondentů. Slovní popis byl doplněn ke každému grafu.

2.1 Výsledky prvního dotazníku a jeho interpretace

Jak už bylo zmíněno, na první dotazník odpovědělo 28 respondentů zahrnující jak Rusy tak rusky mluvící občany.

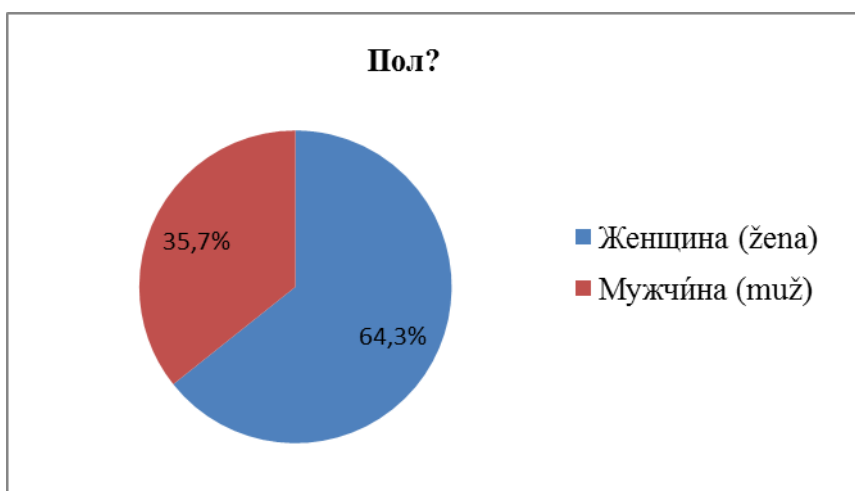
1. otázka – Kolik je Vám let

Zdroj: autor (2017)

Jak je z grafu patrné, na dotazník nejčastěji odpověděli občané ve věku od 26 do 45 let, jejich zastoupení tvoří 46,4 %, následují cizinci ve věku 10 – 25 let, tvořící 28,6%. Nejméně zastoupeni jsou občané ve věku 46 do 80 let (25%).

2. otázka – Pohlaví

Zdroj: autor (2017)

Další otázkou jsme zjistili, zda na dotazník odpovědělo více mužů nebo žen. Jak z grafu vyplývá, nejčastěji vyplnili dotazník ženy (64,3%), mužů bylo 35,7%. V dalším grafu uvidíme, jakou národnost měli občané, kteří na dotazník odpověděli.

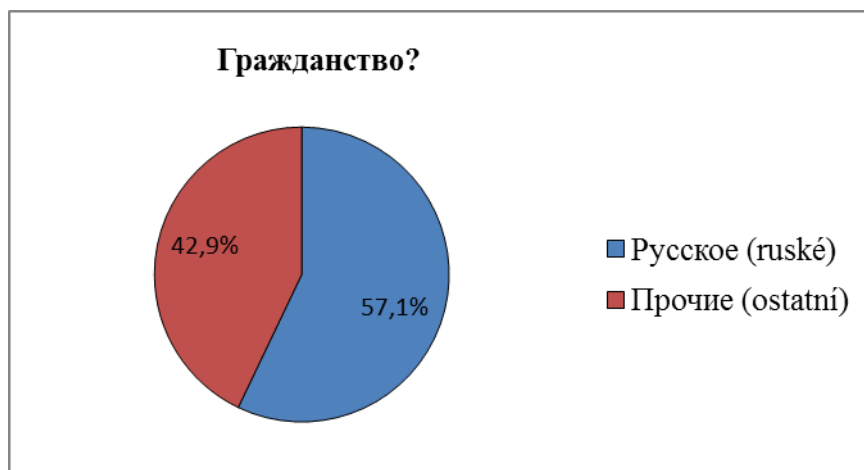
3. otázka – Národnost

Zdroj: autor (2017)

Z této odpovědi je zřejmé, že dotazník vyplnilo více Rusů než rusky mluvících občanů, což je překvapující, vzhledem k tomu, že v Jihočeském kraji převládá menšina ukrajinská nad ruskou. Ostatní národy v tomto dotazníku byli hlavně Ukrajinci a Bělorusové.

4. otázka – Státní občanství

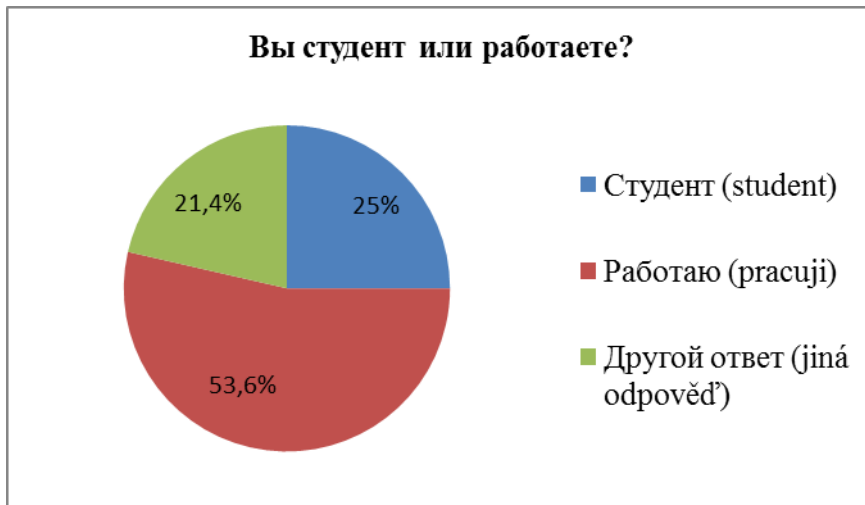
Zdroj: autor (2017)

Většina z uváděného celkového počtu dotazovaných má ruské státní občanství. Tuto odpověď vybralo 16 respondentů (57,1%), ostatní státní občanství zvolilo 12 respondentů (42,9%). Do této kategorie patří opět Ukrajinci, občané z Kazachstánu, ale mnozí z nich už mají české občanství.

Podle Odboru všeobecné správy (2014, online) české občanství lze získat:

- Žadatel o občanství musí mít trvalý pobyt na našem území
- Prokázat, že se žadatel se na našem území opravdu zdržuje
- Čistý trestní rejstřík
- Prokázat znalost z českého jazyka
- Prokázání vědomostí z českých reálií
- Neporušení povinností, které vyplývají z právních předpisů
- Předložit výši a zdroje příjmů
- Nezatěžovat nějakým způsobem systém státní sociální podpory nebo systém pomoci v hmotné nouzi

5. otázka – Jste student či pracujete

Zdroj: autor (2017)

Dále z uvedených odpovědí vyplývá, že dotazník vyplnili respondenti, kteří už pracují, tuto odpověď zvolilo 15 dotazovaných (53,6 %), potom studenti (25%). Jinou odpověď zvolilo 6 respondentů (21,4%). Pod otázkou byla možnost doplnění jiné odpovědi.

Respondenti vyplnili řádek různě:

„nepracuji ani nestuduji“ (1x)

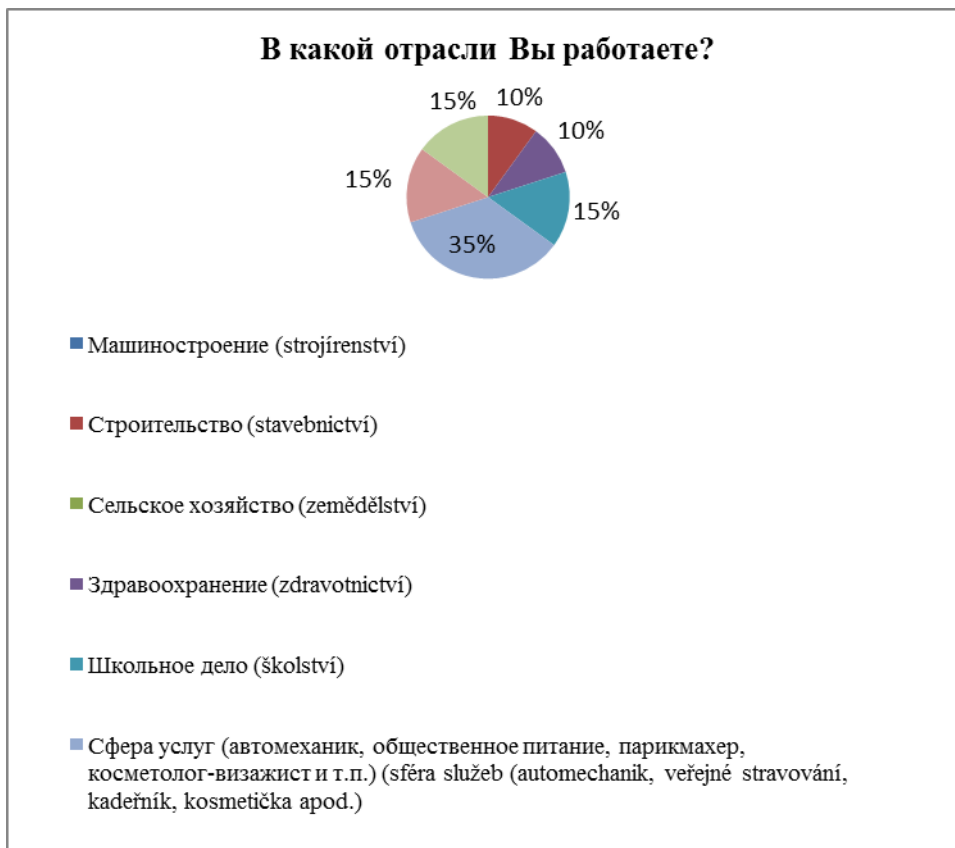
„studuji i pracuji“ (2x)

„žena v domácnosti“ (2x)

„na mateřské dovolené“ (1x)

Všechny tyto odpovědi byly zaznamenány v ruském jazyce.

6. otázka – V jakém odvětví pracujete

Zdroj: autor (2017)

Graf zaznamenává různá odvětví, které si pracující respondenti mohli zvolit. Na výběr bylo 9 možností. Nejčastější odpovědí byla sféra služeb, která zahrnovala například automechanika, kosmetičku či kadeřníka. Tuto odpověď zvolilo 7 dotazovaných (35%), následovaly tři odpovědi s 15% a to, že tři respondenti pracují ve školství, tři respondenti jsou nezaměstnaní, tři respondenti zvolili jinou odpověď.

Ti měli možnost výběru v poznámce pod grafem. Byly zaznamenány pouze dvě odpovědi, jeden z nich doplnil, že je kurýr, druhý že je překladatel, ale vystudovaný ropným magnátem. Opět byly odpovědi uvedeny v ruském jazyce. Čtyři respondenti odpověděli, že pracují buď ve zdravotnictví (10%) nebo ve stavebnictví (10%). Možnosti strojírenství, zemědělství, státní správu nezvolil ani jeden z dotazovaných.

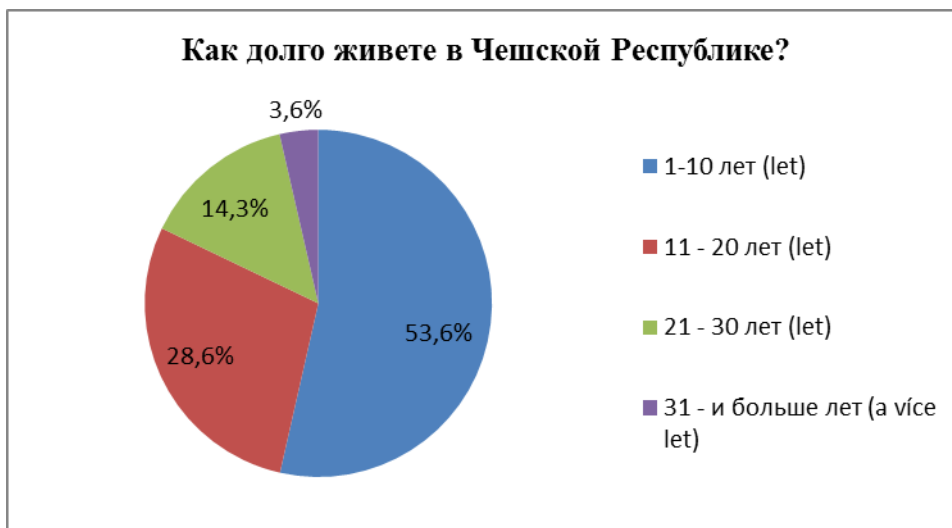
7. otázka – Jste OSVČ nebo zaměstnanec

Zdroj: autor (2017)

Z dalšího grafu je zřejmé, že zvolilo 10 respondentů (50%) volbu OSVČ, a 10 respondentů (50%) jsou zaměstnanci.

8. otázka – Jak dlouho žijete v ČR

Zdroj: autor (2017)

Dále z uvedených odpovědí vyplývá, že nejvíce z dotazovaných žijí na území České republiky 1 - 10 let, tuto odpověď vyplnilo 15 respondentů (53,6%). Druhou nejčastější odpovědí bylo 11 – 20 let, tuto možnost zvolilo 8 respondentů (28,6%).

Následovala další volba, čtyři respondenti žijí v České republice 21 – 30 let (14,3%). Poslední možností bylo 31 – a více let, tuto odpověď zvolil pouze jeden člověk (3,6%).

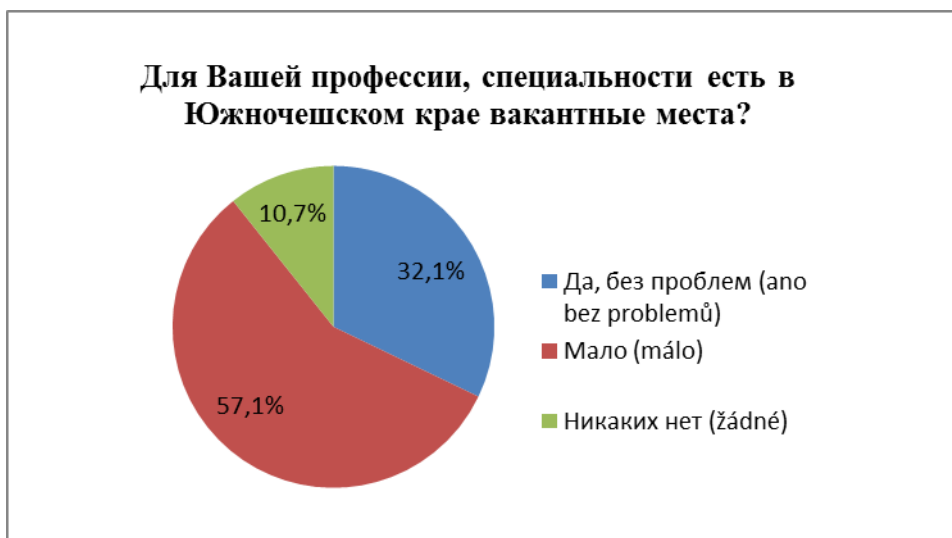
9. otázka – Dosažené vzdělání

Zdroj: autor (2017)

Většina respondentů, kteří doplnili dotazník, mají vysokoškolské vzdělání, tuto možnost vybralo 16 dotazujících (57,1%), následovalo středoškolské vzdělání s 11 respondenty (39,3%). Základní vzdělání doplnil pouze jeden respondent (3,6%).

10. otázka – Máte v Jihočeském kraji pracovní příležitosti ve svém oboru

Zdroj: autor (2017)

Jestli mají Rusové a rusky mluvící občané v Jihočeském kraji pracovní příležitosti ve svém oboru, můžeme vidět v tomto grafu. Odpověď u většiny respondentů byla podobná a to, že mají málo možností uplatnit svůj vystudovaný obor v Jihočeském kraji. Tuto odpověď zvolilo 16 respondentů (57,1%). Dokonce 3 dotazující odpověděli,

že nemají žádné pracovní příležitosti ve svém oboru. Je to dáno možná tím, že čeští zaměstnavatelé dávají přednost českým odborníkům před ruským.

Naopak 9 respondentů (32.1%) tvrdí, že svůj obor mohou uplatnit v Jihočeském kraji bez problémů.

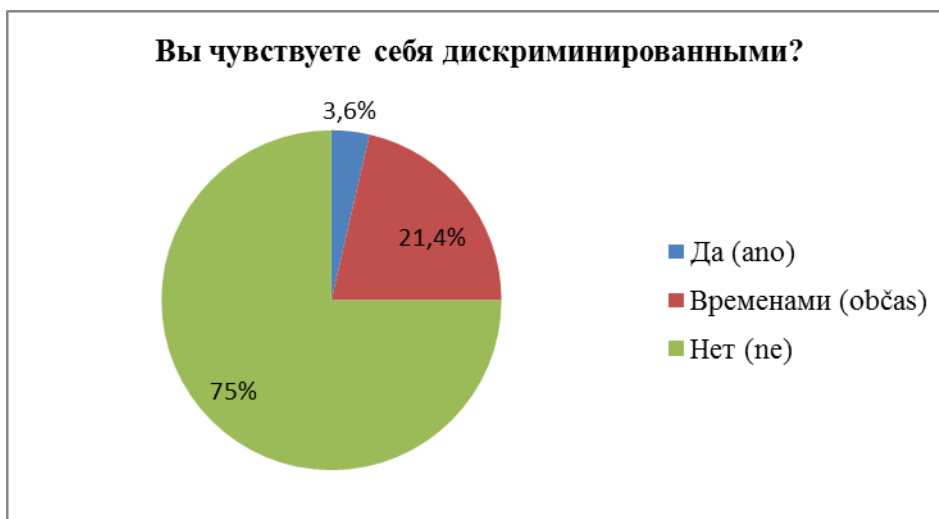
11. otázka – Máte možnost studovat, zvyšovat kvalifikaci

Zdroj: autor (2017)

Z tohoto grafu vyplývá, že Rusové a ruský mluvící občané mají možnost studovat a zvyšovat svou kvalifikaci v Jihočeském kraji, tuto odpověď tudíž vyplnilo celkem 19 respondentů (67,9%). Možnost omezeně byla vybrána 6 respondenty (21,4%), ale i tři respondenti tvrdí, že nemají možnost studovat a zvyšovat svou kvalifikaci (10,7%).

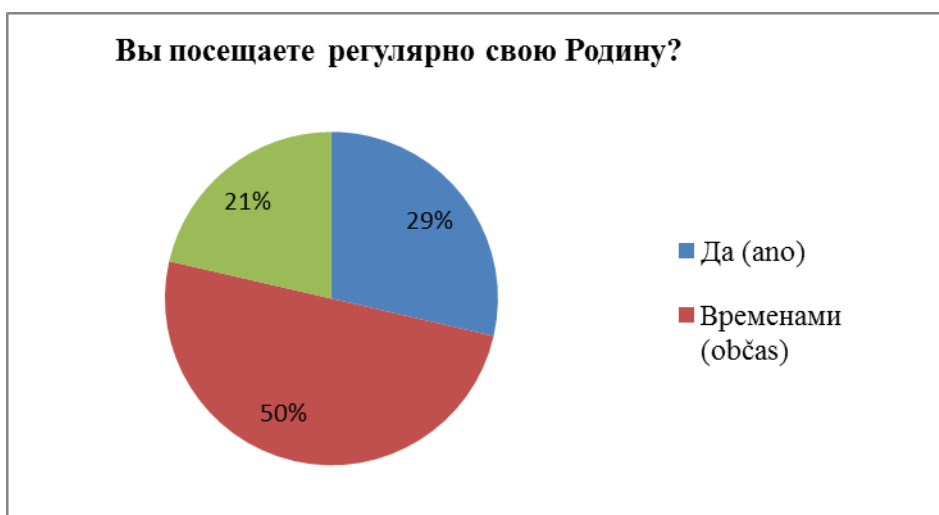
12. otázka – Cítíte se diskriminováni

Zdroj: autor (2017)

Na tuto otázku většina respondentů odpověděla jednoznačně a to, že se necítí být diskriminováni českou společností. Tuto odpověď vybralo 21 respondentů (75%). Možnost občas zvolilo 6 dotazovaných (21,4%), ale i jeden respondent vyplnil, že se cítí být diskriminován (3,6%).

13. otázka – Navštěvujete pravidelně svou vlast

Zdroj: autor (2017)

Z tohoto grafu můžeme pozorovat, že většina respondentů navštěvuje svou rodnou vlast jen občas, tuto odpověď vyplnilo 14 dotazovaných (50%). 8 respondentů odpovědělo, že svou rodnou vlast navštěvují pravidelně (28,6%). Nicméně i 6 respondentů zvolilo odpověď ne (21,4%).

Může to být dáno zejména tímto:

- žádné rodinné vazby v rodné vlasti
- málo finančních prostředků
- zklamání z tamní sociální a politické situace
- obava z teroristických útoků

14. otázka – Žije Vaše původní rodina vlasti

Zdroj: autor (2017)

Na tuto otázku většina respondentů odpověděla, že jejich původní rodina žije ve vlasti. Tuto odpověď zvolilo 21 dotazujících (75%). Odpověď nevím, nevybral žádných z respondentů. U sedmi respondentů (25%) bylo zaznamenáno, že jejich původní rodina nežije ve vlasti.

15. otázka – Účastníte se činnosti nějakých krajských spolků

Zdroj: autor (2017)

Většina respondentů na tuto otázku odpovědělo stejně. A to, že se neúčastní činnosti krajských spolků. Tuto odpověď vybralo 25 respondentů (89,3%). Pravděpodobnou příčinou je jejich malý počet Jihočeském kraji. Ale i přesto tři dotazující zvolili, že občas nějaký krajský spolek navštíví, ale bez upřesnění konkrétního názvu spolku.

16. otázka – Jaký byl Váš důvod odchodu z vlasti

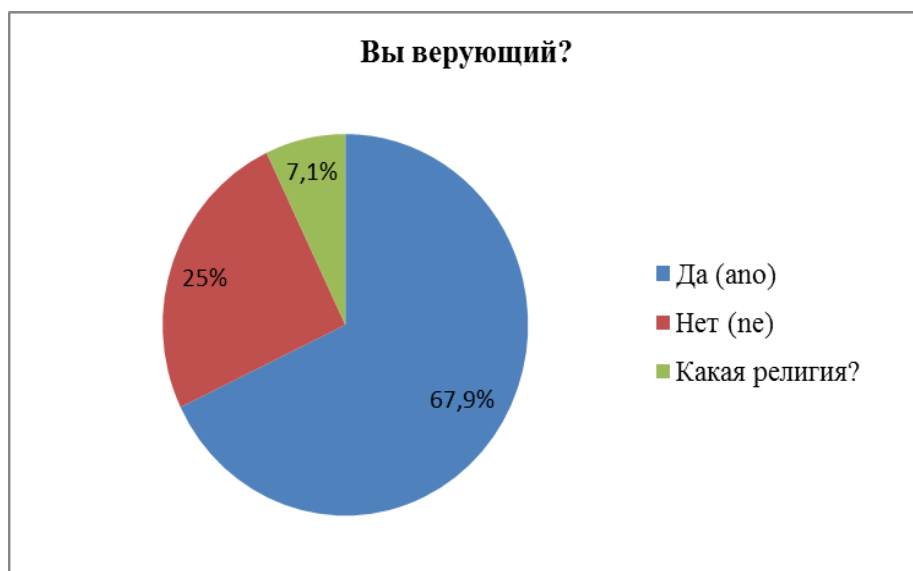
Zdroj: autor (2017)

Z následujícího grafu je zřejmé, že většina respondentů odešla z rodné vlasti z osobních důvodů, mohou to být následující příčiny:

- rodinné a komunitní vztahy
- dostatek volného času
- pohodlné bydlení
- dělat nové věci
- poznat nové lidi
- poznat jinou zemi, jiné tradice a zvyky

Tuto možnost zvolilo 26 respondentů (92,9%). Dva respondenti (7,1%) migrovali ze své vlasti z ekonomických důvodů.

17. Jste věřící

Zdroj: autor (2017)

Tento graf nám ukazuje, kolik z dotazujících respondentů je věřících. 19 respondentů (67,9%) doplnilo, že vyznává nějaké náboženství. Což je pro Ruské a rusky mluvící obyvatelstvo typické. Ve východní Evropě žije velké množství obyvatel vyznávající především víru pravoslavnou a islám. Z tohoto důvodu dva respondenti uvedli, že vyznávají víru pravoslavnou. Sedm dotazujících (25%) odpovědělo, že nevěří v žádné náboženství.

18. otázka – Jaký máte vztah k české společnosti

Zdroj: autor (2017)

Všichni respondenti mají dobrý vztah k české společnosti. Tuto odpověď vybralo 24 respondentů (85,7%), a další 4 (14,3%) z dotazujících doplnili dva důvody:

„Češi jsou velmi milí a přívětiví“

„V České republice se dá příjemně žít“

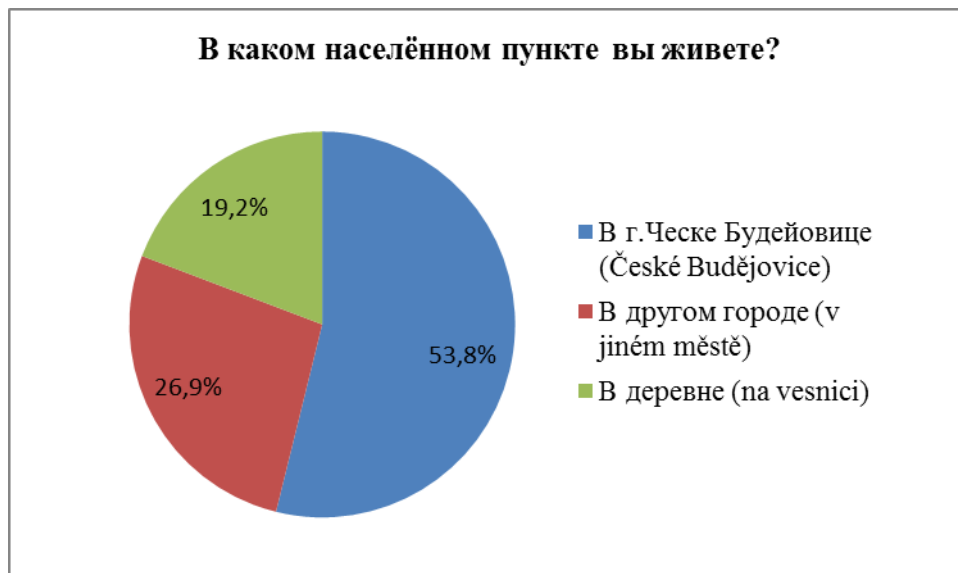
19. otázka – Dodržujete tradice

Zdroj: autor (2017)

Z tohoto grafu vyplývá, že většina z respondentů dodržuje jejich národní tradice. Tuto odpověď zvolilo celkem 17 respondentů (60,7%). České tradice dodržuje 11 dotazujících (39,3%).

20. otázka – Obec, ve které žijete

Zdroj: autor (2017)

Většina respondentů na tuto otázku odpovědělo, že žijí v Českých Budějovicích. Tuto odpověď zvolilo 14 respondentů (53,8%). Zbytek z respondentů žijí v jiném městě či vesnici v Jihočeském kraji. Jiné město vybralo 7 dotazujících (26,9%) a na vesnici žijí 5 respondentů (19,2%).

21. otázka – Používáte češtinu neustále, nebo jen v některých příležitostech?

Zdroj: autor (2017)

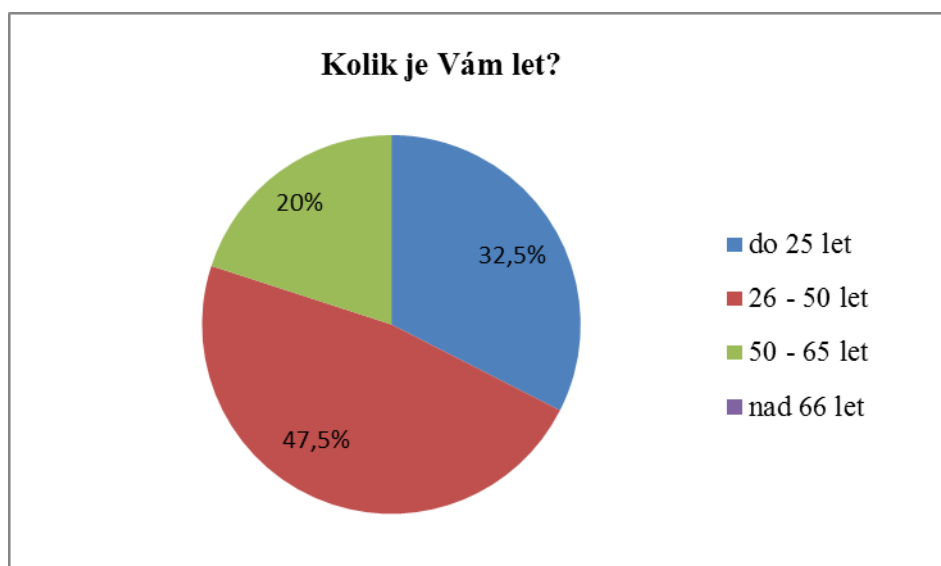
V tomto posledním grafu z toho dotazníku je patrné, že většina respondentů používá český jazyk neustále. Tuto odpověď zvolilo 22 respondentů (78,6%).

Pět respondentů (17,9%) vybralo, že mluví česky jen v některých příležitostech. A dokonce 1 respondent česky vůbec nemluví.

2. 2 Výsledky druhého dotazníku a jeho interpretace

Nyní se zaměříme na druhý dotazník, který je pojmenován „Vnímání Rusů a rusky mluvících v Jihočeském kraji“. Jak už bylo zmíněno, na druhý dotazník odpovědělo 40 respondentů zahrnující majoritní společnost.

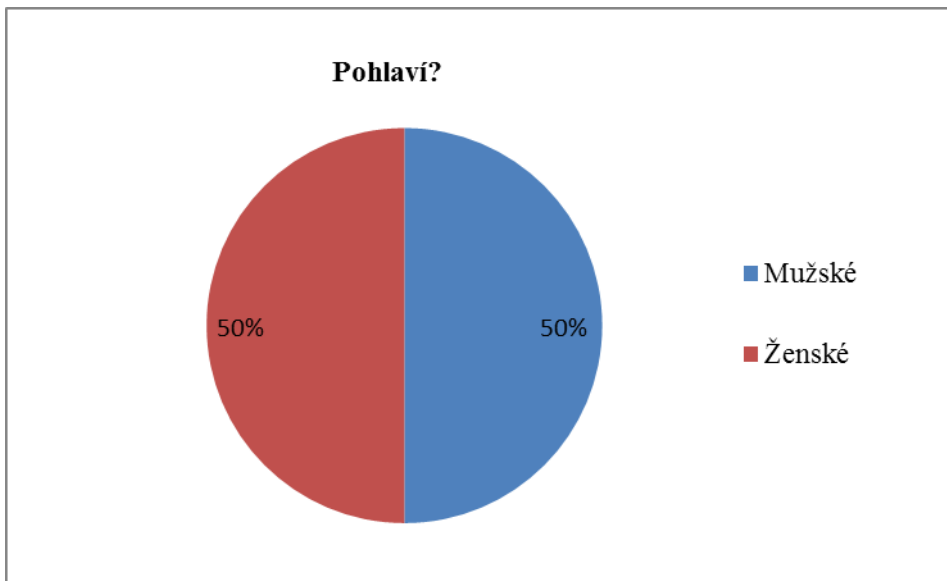
1. otázka – Kolik je Vám let?

Zdroj: autor (2017)

Tento dotazník doplnilo nejvíce respondentů ve věku 26-50 let, jejich zastoupení tvoří 47,5 %, následují respondenti do 25 let, tvořící 32,5%. Žádný respondent nad 66 let však dotazník nevyplnil.

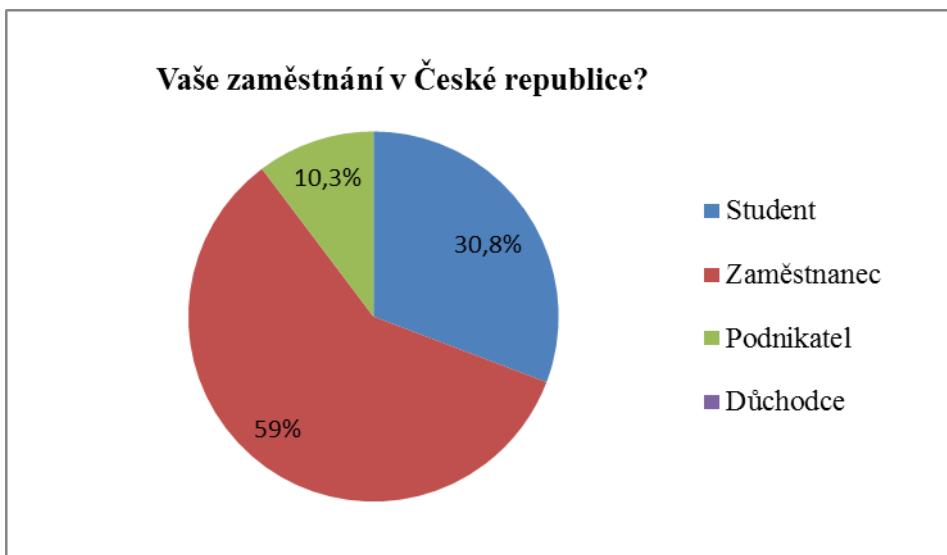
2. otázka – Pohlaví?

Zdroj: autor (2017)

Z grafu je jasně viditelné, že na dotazník reagovalo stejné množství mužů i žen. Tudiž 20 respondentů (50%) z mužského pohlaví a 20 (50%) respondentů z ženského pohlaví.

3. otázka – Vaše zaměstnání v České republice?

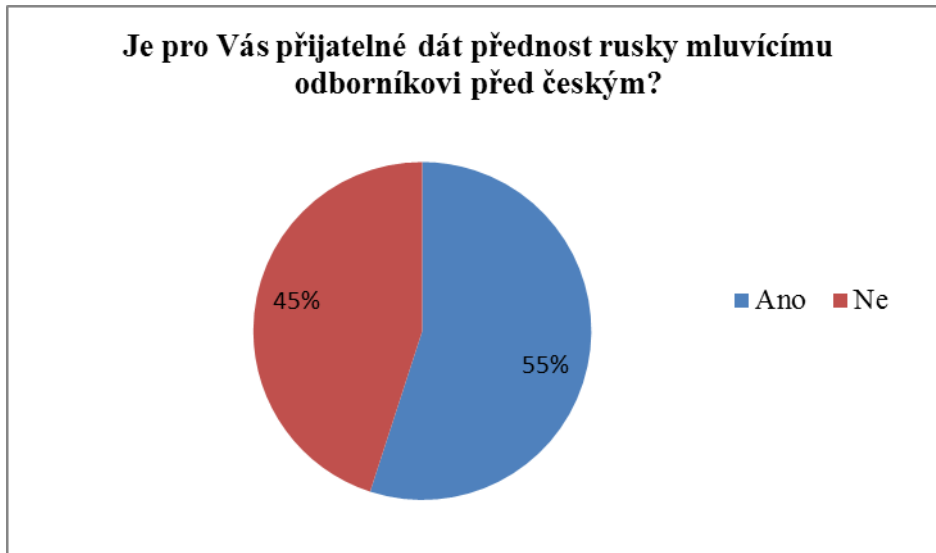

Zdroj: autor (2017)

Většina z uváděného celkového počtu dotazovaných jsou zaměstnanci. Tuto odpověď vybralo celkem 23 respondentů (59%). Následují studenti tvořící 12

respondentů. Zbytek odpovídajících jsou podnikatelé, tuto odpověď zvolili 4 respondenti. Dotazník nevyplnil žádný důchodce.

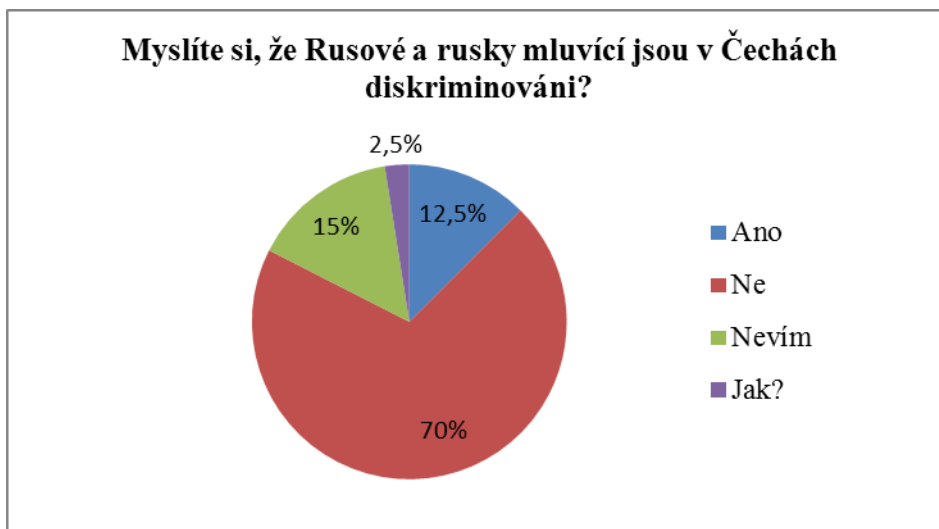
4. otázka – Je pro Vás přijatelné dát přednost rusky mluvícímu odborníkovi před českým?

Zdroj: autor (2017)

Z toho grafu vyplývá, že většina respondentů by dala přednost rusky mluvícímu odborníkovi před českým. Tuto odpověď vybralo 22 dotazujících (55%), nicméně druhou variantu zvolilo 18 respondentů (45%), což není až tak enormní rozdíl od první varianty. V této souvislosti však respondenti podotýkali, že důležitou roli by zde hrála kvalita a šíře nabídky z řad českých odborníků. Při jejich absenci by se nebránili využít i rusky mluvícího odborníka.

5. otázka – Myslíte si, že Rusové a rusky mluvící jsou v Čechách diskriminováni?

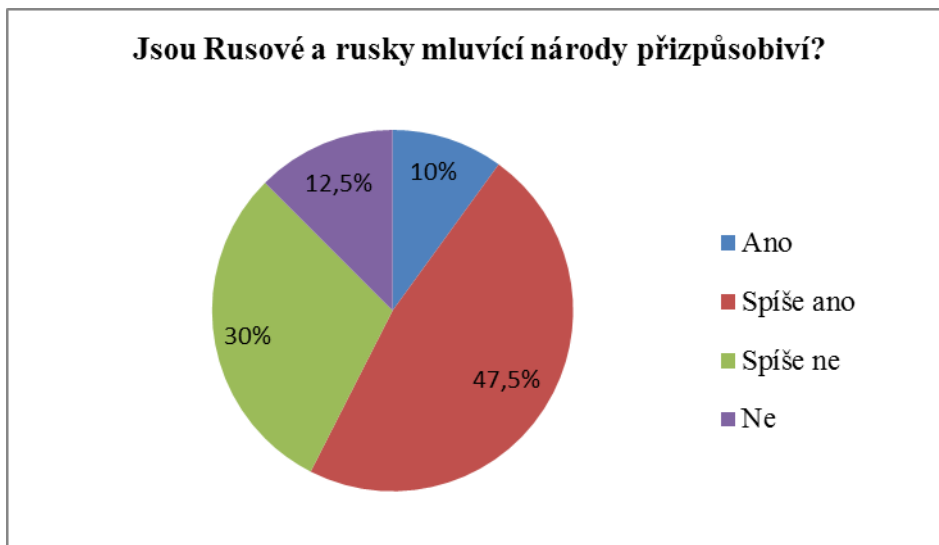

Zdroj: autor (2017)

Dále z uvedených odpovědí vyplývá, že většina odpovídajících si nemyslí, že jsou Rusové a rusky mluvící občané diskriminováni. Tuto možnost označilo 28 respondentů (70%). Celkem šest respondentů nevědělo, jak na tuto otázku odpovědět. Zbytek respondentů si myslí, že jsou Rusové a rusky mluvící občané diskriminováni, a pouze jeden respondent (2,5%) uvedl důvod:

„Pokud neumí česky ani anglicky, tak jsou pochopitelně diskriminováni po stránce dorozumívání“

6. otázka – Jsou Rusové a ruský mluvící národy přizpůsobiví?

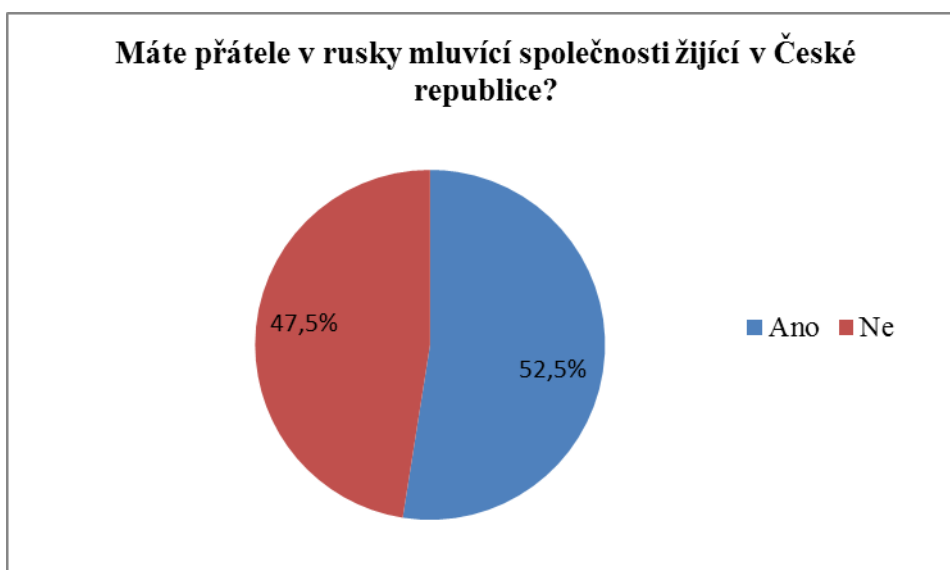

Zdroj: autor (2017)

Graf nám ukazuje, že nejvíce respondentů se domnívá, že jsou Rusové a ruský mluvící národy přizpůsobiví. Tuto odpověď vybralo 23 dotazujících, myšleno respondenti, kteří označili odpovědi Spíše ano a Ano.

Celkem 17 respondentů si myslí, že tito občané přizpůsobiví nejsou, myšleno respondenti, kteří zvolili možnosti Spíše ne a Ne. Žádný respondent však nenapsal důvod.

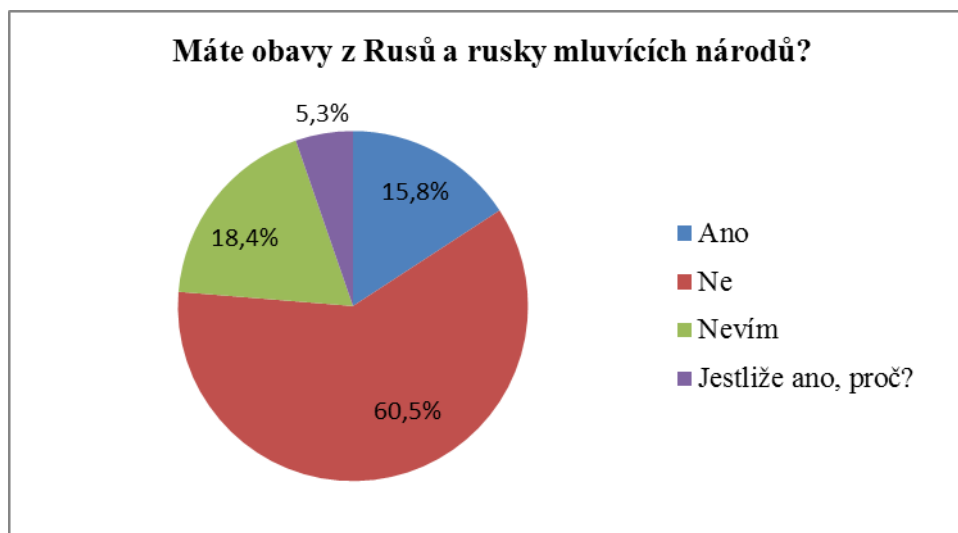
7. otázka – Máte přátele v ruský mluvící společnosti žijící v České republice?

Zdroj: autor (2017)

Z tohoto grafu můžeme pozorovat, že celkem 21 respondentů (52,5%) mají přátele v rusky mluvící společnosti žijící v Čechách. Druhou variantu zvolilo 19 respondentů (47,5%).

8. otázka - Máte obavy z Rusů a rusky mluvících národů?

Zdroj: autor (2017)

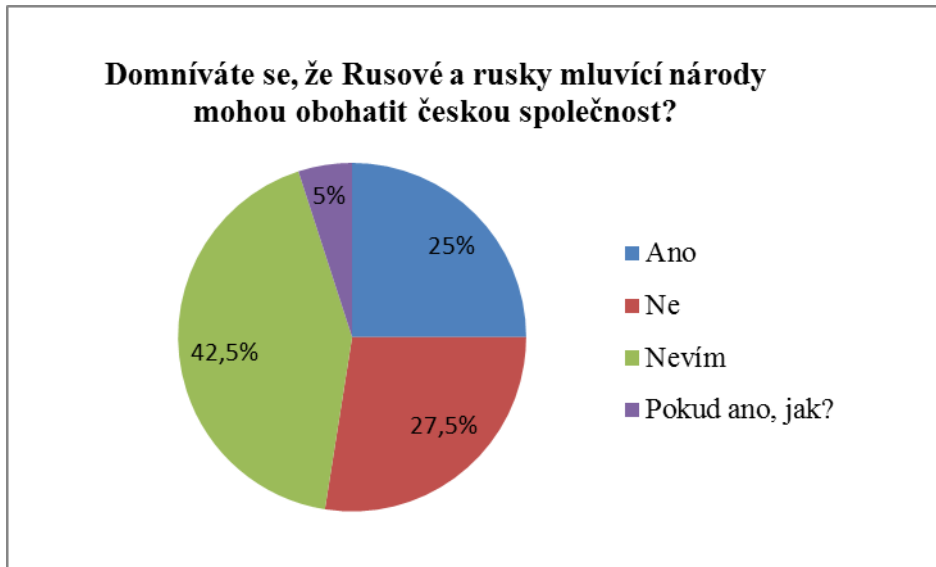
Z tohoto grafu vyplývá, že většina respondentů nemá obavy z Rusů a rusky mluvících národů, tuto odpověď zvolilo celkem 23 dotazujících (60,5%). Další respondenti nevěděli, jak na tuto otázku odpovědět, celkem 7 dotazujících (18,4 %).

Nicméně šest respondentů má obavu z těchto občanů, a pouhých 2 respondenti uvedli důvod:

„Kvůli okupaci - špatná zkušenost“

„Neumím rusky, nerozumím jim“

9. otázka – Domníváte se, že Rusové a rusky mluvící národy mohou obohatit českou společnost?

Zdroj: autor (2017)

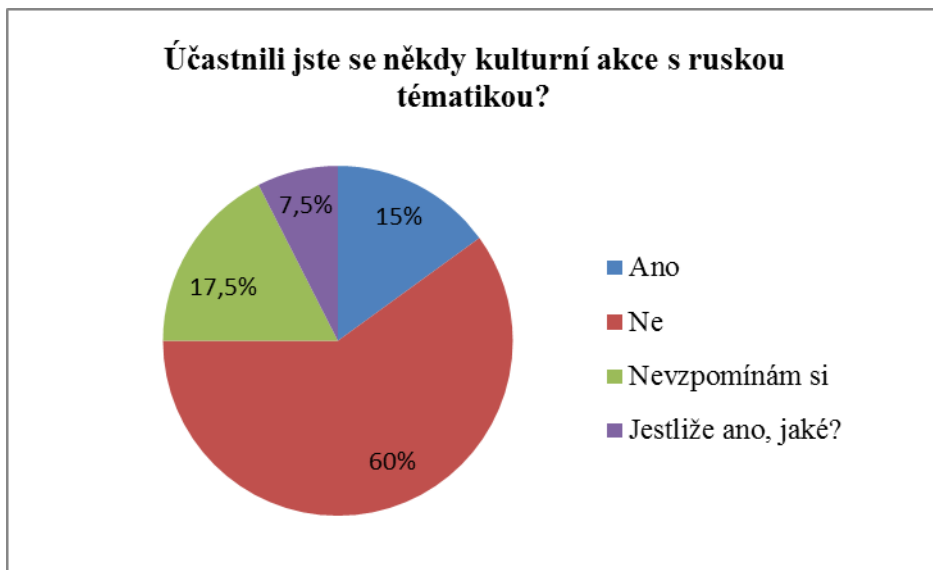
Na tuto otázku většina respondentů nevěděla jak odpovědět. Tuto možnost zvolilo 17 dotazujících (42,5%). Následují respondenti, kteří si nemyslí, že Rusové a rusky mluvící národy mohou nějak obohatit českou společnost. Tuto odpověď označilo celkem 11 respondentů (27,5).

Nicméně 10 respondentů se domnívá, že Rusové a rusky mluvící občané mohou naopak českou společnost obohatit. Z toho dva respondenti napsali důvod:

„S novými lidmi přichází nové příležitosti – obchodní sfěře, v oboru vzdělání apod.“

„Mohou společnost obohatit jinými zvyky, názory, jídlem či hudbou“

10. otázka – Účastnili jste se někdy kulturní akce s ruskou tematikou?

Zdroj: autor (2017)

Většina respondentů na tuto otázku odpovědělo, že se žádné kulturní akce s ruskou tematikou nezúčastnili. Tuto variantu vybralo 24 respondentů (60%). Celkem 7 respondentů (17,5%) si nevzpomíná, zda se nějaké podobné akce účastnili.

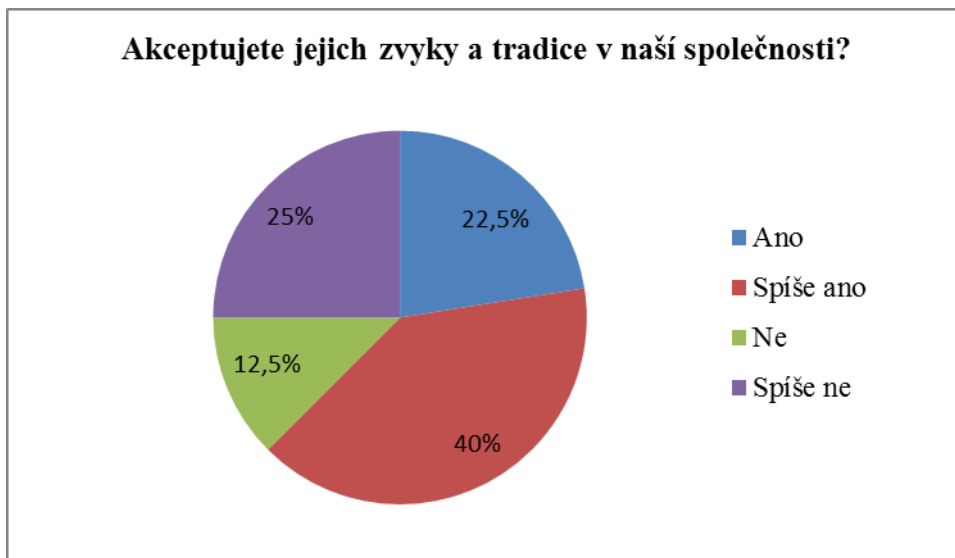
Zbytek dotazujících se akce s ruskou tematikou účastnili, tuto odpověď zvolilo 6 respondentů, z toho tři napsali, na jaké akci se podíleli:

„Při velké říjnové revoluci. Zpívání a recitování ruských písní v dětství“

„Večery u samovaru 1980“

„Ruská výstava“

11. otázka – Akceptujete jejich zvyky a tradice v naší společnosti?

Zdroj: autor (2017)

V tomto posledním grafu je patrné, že většina respondentů akceptuje jejich zvyky a tradice v naší společnosti. Odpověď Ano a Spíše Ano byla zaznamenána u 25 respondentů.

Následují respondenti, kteří neakceptují jejich tradice a zvyky v naší společnosti. Tuto možnost vybralo celkem 15 dotazovaných.

Závěr

Bakalářská práce zpracovává téma Rusů a rusky mluvících, kteří žijí v Jihočeském kraji. Jak bylo zmiňováno v teoretické části, neměli Rusové příliš lehký osud a jejich adaptace zde, v České republice, nebyla vždy snadná. Politický a ekonomický systém mnohdy neumožňoval Rusům a rusky mluvícím lidem snadný odchod z jejich rodné země právě do České republiky, a také čeští občané bývali k tomuto kroku velmi skeptičtí. V posledních letech však spolu Češi i Rusové vzájemně spolupracují.

Cílem práce především bylo zjistit životní podmínky a možnosti pracovního i jiného uplatnění Rusů a rusky mluvících osob žijících v Jihočeském kraji, a současně zjistit postoj a názor občanů v Jihočeském kraji, právě na Rusy a rusky mluvící osoby. Cíl práce byl splněn a zodpovězeny byly veškeré otázky.

Jak ukazují výsledky průzkumu, jsou spokojeni jak čeští občané v Jihočeském kraji, kteří se naučili žít s ruskými přistěhovalci, tak samotní Rusové a rusky mluvící lidé, kteří zde žijí. Velké zastoupení těchto osob je možné pozorovat především v hlavním městě České republiky, avšak jisté procento lze nalézt i v Jihočeském kraji. Rusové a rusky mluvící lidé zde žijící, jsou se svou životní situací spokojeni.

V Jihočeském kraji se jim líbí a žije dobře, což lze usoudit nejen z výsledků dotazníkových šetření, ale také ze statistických výsledků, které zobrazují neustálý pozvolný nárůst počtu Rusů a rusky mluvících na českém území. Tito lidé si v České republice zvykli a převážná většina má již české občanství, pracují zde, učí se a používají český jazyk, a také se dále vzdělávají. Respondenti jsou vzdělaní lidé, kteří jsou zaměstnáni v různých firmách nebo sami podnikají, čímž přinášejí do ČR nové nápady i pracovní příležitosti. Velká většina také respektuje české tradice a zvyklosti, což je pro každou zemi velmi důležité z hlediska zachování jejího „kulturního jádra“.

Z veškerých výsledků lze usoudit, že Rusové a rusky mluvící lidé mají zájem o české občanství či o trvalý a dlouhodobý pobyt v České republice. Myslím si, že postoj těchto osob ke kultuře, práci, českému jazyku, vzdělávání a také k českým občanům, je velmi kladný a vhodný pro navazování dobrých přátelských vztahů. Záleží tedy na české veřejnosti, jaký postoj zaujme vůči těmto osobám do budoucna.

Doporučením je udržovat v Jihočeském kraji pomocné centrum, které v případě potřeby a nouze přijme další Rusy nebo rusky mluvící osoby, které budou mít zájem žít v tomto kraji, a to v souladu s jeho obyvateli a kulturou. Navazování takovýchto přátelských vztahů je důležité pro další rozvoj České republiky, v tomto případě konkrétně pro rozvoj Jihočeského kraje. Obě strany se od sebe mohou vzájemně učit novým věcem a zajišťovat společně ekonomický růst tohoto kraje. Skepse a pesimismus by měly jít stranou a čeští občané by měli dát Rusům a rusky mluvícím lidem šanci a příležitost vytvořit v Jihočeském kraji příznivé podmínky pro založení rodiny, studium a vzdělávání, zaměstnání, podnikání apod.

Резюме

Целью работы было, прежде всего, выяснить условия жизни и возможности трудоустройства и иного применения русских и русскоговорящих граждан, живущих в Южночешском крае и, в то же время, выяснить мнение и отношение чешских граждан Южночешского края к русским и русскоговорящим людям.

Бакалаврская работа посвящена русским и русскоговорящим людям, живущим в Южночешском крае. Судьба русских не была слишком простой и их адаптация здесь, в Чешской Республике, тоже не была легкой. Политическая и экономическая система зачастую не позволяла русским и русскоговорящим гражданам легкий переезд из их родной страны в Чешскую Республику, да и чешские граждане относились к этому шагу очень скептически. Эта работа разделена на две основные части. На теоретическую и практическую. В первой главе теоретической части я сосредоточилась, прежде всего, на русскую эмиграцию, ее значение и хронологический порядок истории до 1918 года. Во второй главе проанализированы русские вспомогательные действия, благодаря которым значительно увеличилось число русских на территории Чешской Республики. Характеризована ситуация, сложившаяся после Второй мировой войны, когда жизнь российских граждан осложнилась в связи с политической ситуацией.

Однако, в последние годы наблюдается сотрудничество чехов и русских. Третья глава подробно посвящена оккупации советскими войсками в 1968 году. Здесь уделяется внимание так называемому пригласительному письму, нашествии Варшавских войск на нашу территорию, и их последующему уходу. Далее здесь говорится о распаде СССР, который способствовал экономической нестабильности страны.

В четвёртой главе теоретической части внимание уделяется данным о миграции русских и русскоговорящих граждан, причём говорится не только о гражданах России, но также и о гражданах Украины, стран Восточной Европы (Белоруссии и Молдавии), Прибалтики (Эстония, Литва и Латвия), стран Средней

Азии (Казахстан, Кыргызстан, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан), стран Закавказья (Армения, Азербайджан, Грузия).

Последняя глава посвящена русским и русскоговорящим людям в Южночешском крае говорится, в частности, об Епархиальной благотворительности в городе Чешские Будейовицы, которая помогает таким гражданам включаться в мажоритарные объединения. Последним пунктом этой главы являются графические оценки количества русских и украинцев в Южночешском крае, а также сравнение с другими районами Чешской Республики.

Вторая часть моей бакалаврской работы – практическая. Главной её целью является с помощью опроса приблизить жизнь и взгляды русских и русскоговорящих людей в городе, где я родилась, и в Южночешском крае, и на этом основании дать оценку отношениям большинства общества к этим гражданам. В первой анкете отвечают русские и русскоговорящие, проживающие в Южночешском крае на вопросы, касающиеся личных данных и их взглядов. Вторая анкета отражает восприятия этих граждан обществом.

Из всего выше изложенного можно сделать вывод, что русские и русскоговорящие люди заинтересованы в чешском гражданстве, или в постоянном и долгосрочном пребывании на территории Чешской Республики. Оказывается, что отношение этих людей к культуре, работе, чешскому языку, образованию и чешским гражданам положительное, способствует установлению хороших дружеских отношений. Но многое зависит и от чешской общественности и от того, какую позицию она займет в отношении этих людей в будущем.

Seznam literatury a zdrojů

Knihy:

ANDREYEV, C., SAVICKÝ, I. (2004) Russia abroad: Prague and the Russian diaspora, 1918-1938. New Haven: Yale University Press, XXIV+246 s.

BABKA, L., ZOLOTAREV, I. (eds.): Russkaja akcija pomoschi v Chekhoslovakii. Praha: Národní knihovna České republiky, 2012, 359 s.

LEONTIYEVA Y. Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika. Ministerstvo vnitra, 2010, 80 s.

PAVLÍK, Z. a kol. (1986): Základy demografie. Praha, Academia, 732 s. TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s.

PECHTEREV, A. S., KLAPKA, J. (1993): Russkaja literaturnaja emigracija v Českoslovakii: (1918-1938). Praha: Filial Instituta ruskogo jazyka imeni A. S. Puškina v Prague.

PUTNA, M. C. (1994) Rusko mimo Rusko: dějiny a kultura ruské emigrace 1917-1991. I. díl. Brno, 196 s.

SLÁDEK, K. (2010): Ruská diaspora v České republice. Pavel Mervart, Praha, 144 s.

ŠÍŠKOVÁ, T. (2001): Menšiny a migranti v České republice. Praha, 188 s.

TEJCHMANOVÁ, S. (1993): Rusko v Československu: (bílá emigrace v ČSR 1917 - 1939). Jinočany, 59 s.

TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s.

Internetové zdroje:

CIZINCICB. CHARITA: Historie Poradny pro cizince a migranty, [online]. [Cit. 26. 3. 2016]. Dostupné z <http://cizincicb.charita.cz/o-poradne-pro-cizince/historie-projektu/>

HAKAUF, M.: 20. výročí odchodu sovětských vojsk a ukončení vojenské okupace Československa, [online]. [Cit. 16. 2. 2016]. Dostupné z <http://icv.vlada.cz/cz/tema/20--vyroci-odchodu-sovetskych-vojsk-a-ukonceni-vojenske-okupace-ceskoslovenska--85082/tmplid-560/>

IOM: Střední Asie, [online]. [Cit. 26. 2. 2016]. Dostupné z <http://www.iom.cz/aktivity/budov-n-kapacit-v-migra-n-m-managementu/st-edn-asie>

MEZIKULTURNÍ DIALOG: Ruská kulturní identita, [online]. [Cit. 26. 2. 2016]. Dostupné z <http://www.mezikulturnidialog.cz/ruska.html>

NOVINKY: Lotyšši odmítli ruštinu jako druhý oficiální jazyk, [online]. [Cit. 14. 2. 2016]. Dostupné z <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/259512-lotysi-odmitli-rustinu-jako-druhy-oficialni-jazyk.html>

ODBOR VŠEOBECNÉ SPRÁVY: Udělení státního občanství České republiky, [online]. [Cit. 16. 3. 2016]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

SÝKOROVÁ, Z.: Kavkazsko: Přehledka nespokojených, [online]. [Cit. 14. 2. 2016]. Dostupné z <http://www.kctmtabor.cz/gymta/OhniskaSvetovychKonfliktu/Kavkazsko/index.htm>

TOMEK, P.: Počátky i finále odchodu sovětských vojsk z Československa, [online]. [Cit. 8. 3. 2017]. Dostupné z <http://www.vhu.cz/pocatky-i-finale-odchodu-sovetskych-vojsk-z-ceskoslovenska/>

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ: Chronologie událostí 20. a 21. srpna 1968, [online]. [Cit. 9. 4. 2016]. Dostupné z <http://www.ustrcr.cz/cs/srpen-1968-chronologie>

VAVROŇ, J.: Rusů v Česku strmě přibývá, [online]. [Cit. 26. 2. 2017]. Dostupné z <https://www.novinky.cz/domaci/402640-rusu-v-cesku-strme-pribyva.html>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: [online]. [Cit. 14. 2. 2016]. Dostupné z <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/beloruska-mensina-108869/>

WIKIPEDIA: Zvací dopis, [online]. [Cit. 11. 3. 2016]. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Zvac%C3%AD_dopis

ZEMANOVÁ, R.: Vyvraždění carské rodiny, [online]. [Cit. 22. 3. 2016]. Dostupné z <http://sip.denik.cz/celebrity/vyvrazdeni-carske-rodiny20080716.html>

Kvalifikační práce:

DOLEŽALOVÁ, L. (2014): Ruská diaspora v Česku. Magisterská práce. Katedra sociologie FSS MU, Brno, 73 s.

POTŮČKOVÁ, P. (2014): Ruská kultura v současné České republice. Magisterská práce. Katedra ruského jazyka a literatury US MU, Brno, 100 s.

Přílohy

Příloha č. 1: Жизнь русских и русскоговорящих в Чехии (Život Rusů a rusky mluvících v Česku)

DOTAZNÍK – ANKETA

Жизнь русских и русскоговорящих в Чехии (Život Rusů a rusky mluvících v Česku)

Dobrý den, ráda bych Vás poprosila o vyplnění níže uvedeného dotazníku, který slouží ke zpracování méjí bakalářské práce. Tento dotazník je anonymní. Za vyplnění předem děkuji.

Здравствуйте, просим Вас выполнить ниже указанную анкету, которая будет использована, для разработки моей бакалаврской работы. Настоящая анкета анонимная. Заранее благодарим за выполнение анкеты.

1. Kolik je Vám let? (Сколько вам лет)

10 - 25 LET (лет)

26 - 45 LET (лет)

46 - 80 LET (лет)

2. Pohlaví? (Пол)

ŽENA (женщина)

MUŽ (мужчина)

3. Národnost? (Какая национальность)

RUSKÁ (русская)

OSTATNÍ (прочая)

4. Státní občanství? (Гражданство)

RUSKÉ (русское)

OSTATNÍ (прочие)

5. Jste student nebo pracujete? (Вы студент или работаете)

STUDENT (студент)

PRACUJI (работаю)

JINÁ ODPOVĚĎ (другой ответ)

6. V jakém odvětví pracujete? (В какой отрасли Вы работаете)

STROJÍRENSTVÍ (машиностроение)

STAVEBNICTVÍ (строительство)

ZEMĚDĚLSTVÍ (сельское хозяйство)

ZDRAVOTNICTVÍ (здравоохранение)

ŠKOLSTVÍ (школьное дело)

STÁTNÍ SPRÁVA (государственное управление)

SFÉRA SLUŽEB (AUTOMECHANIK, VEŘEJNÉ STRAVOVÁNÍ, KADEŘNÍK, KOSMETIČKA APOD.) (сфера услуг автомеханик, общественное питание, парикмахер, косметолог-визажист и т.п.)

JSEM NEZAMĚSTNANÝ (я безработный)

JINÉ (другое, уточните, пожалуйста)

7. Jste OSVČ nebo zaměstnanec? (вы частный предприниматель, или работник)

OSVČ (Частный предприниматель)

ZAMĚSTANEC (Работник)

8. Jak dlouho žijete v ČR? (Как долго живете в Чешской Республике)

1-10 LET (лет)

11-20 LET (лет)

21-30 LET (лет)

31 A VÍCE LET (и больше лет)

9. Dosažené vzdělání? (Какое Ваше образование?)

ZÁKLADNÍ (начальная школа)

STŘEDOŠKOLSKÉ (средняя школа)

VYSOKOŠKOLSKÉ (высшее образование)

10. **Máte v Jihočeském kraji pracovní příležitosti?** (У Вас в Южночешском краю вакантные места?)

ANO BEZ PROBLÉMU (Да без проблемы)

MÉNĚ (Менее)

ŽÁDNÉ (Никакой)

11. **Máte možnost studovat, zvyšovat si kvalifikaci** (У Вас есть возможности учиться, повышать квалификацию?)

ANO (Да)

OMEZENĚ (Ограниченные)

NE (Нет)

12. **Cítíte se diskriminováni?** (Вы чувствуетесь дискриминированными?)

ANO (Да)

OBČAS (Временами)

NE (Нет)

13. **Navštěvujete pravidelně svou vlast?** (Вы посещаете регулярно свою Родину)

ANO (Да)

OBČAS (Временами)

NE (Нет)

14. **Žije Vaše původní rodina ve vlasti** (Ваши близкие родственники (родители, брат, сестра..) живут на Родине)

ANO (Да)

NEVÍM (Я не знаю)

NE (Нет)

15. **Účastníte se činnosti nějakých krajanských spolků?** (Вы участвуете в деятельности каких-нибудь землячеств)

ANO, PRAVIDELNĚ (Да, регулярно)

OBČAS (Временами)

NE (Нет)

16. **Jaký byl Váš důvod migrace?** (По какой причине Вы сюда приехали?)

POLITICKÝ (Политической)
OSOBNÍ (Личной)
EKONOMICKÝ (Экономической)

17. Jste věřící? (Вы верующий?)

ANO, jaké náboženství? (Да, какая религия?)
NE (Нет)

18. Jaký máte vztah k české společnosti? (Какое у Вас отношение к чешскому обществу?)

DOBŘÝ (Хорошее)
ŠPATNÝ, důvod? (Плохое, какая причина?)

19. Dodržíte svátky dle ruské, nebo české tradice? (Соблюдаете праздники по русским, или чешским традициям?)

ČESKÉ TRADICE (чешские традиции)
RUSKÉ TRADICE (русские традиции)

20. Obec, ve které žijete? (В каком населённом пункте вы живёте?)

ČESKÉ BUDĚJOVICE (В г.Ческе Будейовице)
V JINÉM MĚSTĚ (В другом городе)
NA VESNICI (В деревне)

21. Používáte češtinu neustále, nebo jen v některých příležitostech? (Употребляете постоянно чешский язык, или только в некоторых случаях?)

ANO, POUŽÍVÁM NEUSTÁLE (Да, употребляю постоянно)
JEN V NĚKTERÝCH PŘÍLEŽISOTECH (только в некоторых случаях)
NEMLUVÍM ČESKY (Я не говорю по-чешски)

Příloha č. 2: Vnímání Rusů a rusky mluvících v Jihočeském kraji

DOTAZNÍK

Vnímání Rusů a rusky mluvících v Jihočeském kraji

Dobrý den, ráda bych Vás poprosila o vyplnění níže uvedeného dotazníku, který slouží ke zpracování méj bakalářské práce. Tento dotazník je anonymní. Za vyplnění předem děkuji.

1. Kolik je Vám let?

DO 25 LET
26 – 50 LET
50 – 65 LET
NAD 66 LET

2. Pohlaví?

MUŽSKÉ
ŽENSKÉ

3. Vaše zaměstnání v České republice?

STUDENT
ZAMĚSTNANEC
PODNIKATEL
DŮCHODCE

4. Je pro Vás přijatelné dát přednost rusky mluvícímu odborníkovi před českým?

ANO
NE

5. Myslíte si, že Rusové a rusky mluvící jsou v Čechách diskriminováni?

ANO, JAK?
NE
NEVÍM

6. Jsou Rusové a rusky mluvící národy přizpůsobiví?

ANO
SPÍŠE ANO
NE
SPÍŠE NE
PROČ NE?

7. Máte přátele v rusky mluvící společnosti žijící v České republice?

ANO
NE

8. Máte obavy z Rusů a rusky mluvících národů?

ANO, PROČ?
NE
NEVÍM

9. Domníváte se, že Rusové a rusky mluvící národy mohou obohatit českou společnost?

ANO, JAK?
NE
NEVÍM

10. Účastnili jste se někdy kulturní akce s ruskou tematikou?

ANO, JAKÉ?
NE
NEVZPOMÍNÁM SI

11. Akceptujete jejich zvyky a tradice v naší společnosti?

ANO
SPÍŠE ANO
NE
SPÍŠE NE

